Leto IV. V Celju, dne 26. avgusta 1909. Št. 38.

NARODNI LIST

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: **„Narodni List“ v Celju.** — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Schillerjeva cesta štev. 3.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — **Posamezna številka stane 10 vin.**

Oglasi se računajo po 12 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Kako misli pravi duhovnik o duhovniškem delovanju?

Neki nemški časnikar (pa ne „liberalec“!) je izdal knjižico, v kateri je grajal način, kako duhovniki ponekod pri spovedi z deco raynajo ter jo naravnost pohujšujejo. Zaradi te knjižice je nastala v klerikalnem časopisju cela vojska zoper pisatelja. Nek katoliški župnik pa je čutil v sebi toliko poštenja, da je odobraval vsebino knjižice — in pisal časnikarju med drugim:

„Ljudstvo postaja zbegano, če vidi duhovnike sredi posvetnega boja za politično moč, kjer se postopa vedno tako brez ljubezni in nekrščansko. Noben duhovnik ne sme seveda priporočati stranke, ki njegovo sveto cerkev preganja, a bojevati se v mnogokrat nečednem strankarskem boju bi ne smel nikdar. Znani predlog Moya (v bavarskem drž. zboru), da bi se naj nam duhovnikom prepovedalo politično delovati, je bil v resnici v korist vere Aktivnemu vojaštvu je to prepovedano in mi bojevniki božji bi naj v tem ne zaostajali za bojevniki sveta.

Besede in dejanja stoje pri politikujočih duhovnikih tako hudo v nasprotju, da se naše katoliško ljudstvo mora zbegati glede svojih od Boga poklicanih pastirjev in mora začeti dvomiti.

Ljubezen do bližnjega pridigajo tudi politikujoči duhovniki v cerkvi in šoli, a sami prednjačijo z drugačnim vzgledom, ko preganjajo političnega nasprotnika, svojega bližnjega, v besedi in pismu. — Je to duhovnika vredno? Ne!

Mar nimamo vsi enega očeta? Ali nas ni ustvaril en Bog? Zakaj pa zaničuje med nami drug drugega? (Mat. 2, 10.) Mi hočemo ljubiti prijatelja in sovražnika (Mat. 5, 46, 47 in istotam 5, 44, 35) in za njega storiti, kar si sami zase želimo (Mat. 7, 12.) Naša ljubezen pa naj bo tudi odkritosrčna (1. Iv. 3, 18) in nesebična (Luk, 14, 14.) Lepe vzglede nam podaja sveto pismo v zgodovini apostolov 6 in 7 in v Lukežu 10. pogl. To je beseda, katero učiti (in sami izpolnjevati!) so duhovniki od Boga poklicani.

Moji politikujoči častiti duhovni bratje nčijo to tudi, a delajo nasprotno, ko politično govore ali pišejo, kakor se vedno čita. Zaničujejo politično drugače mislečega bližnjega ali ga pa ljubijo le na videz, torej neodkritosrčno, storijo mu vse to, česar na svojem telesu nikdar nočejo čutiti, sovražijo, psujejo in preganjajo ga. To je dejanje! In tako dajajo pastirji čredi pohujšanje in slab vzgled. „Naši župniki sami ne storijo, kar nam pravijo,“ trdi celo naše ljudstvo, in ugled in vera izginevata in se pretvarjata v hinavščino. In kdo je kriv?...

Pastoracija, če se vrši iz ljubezni in kot končni cilj, ne pa kot sredstvo za namen, nam v resnici ne pripušča nobenega časa za politikovanje in podobne posvetne zadeve. Pod pastoracijo pa ne razumem le izvrševanja svojih cerkveno-službenih opravil, ampak tudi telesna in duševna dela usmiljenja.

Vse to, kakor daleč nam je to mogoče, delati iz in z čisto ljubeznijo do bližnjega, to je za nas katoliške duhovnike poleg naših službenih opravil največja in prva zapoved za ta svet. Noben pravi duhovnik ne bo pri nje popolnem izvrševanju še našel časa za politikovanje.

Politika in dušno pastirstvo v smislu svetega pisma se druga drugo izključujeta.

Vi ste pred kratkim dokazali, da se vaši nasprotniki (klerikalni ali „katoliški“ časopisi! Op. uredn.) bojujejo proti Vam z lažjo, hinavščino, častikrajo in obrekovanjem. Misel na to, da so tudi moji duhovni sobratje proti vam postopali na enak način, je za vsakega pravično mislečega in ne politikujočega duhovnika grozna!“

Tako govori pravi katoliški duhovnik. Izročamo te besede v pobožno razmišljanje slove[illegible]n kmetom in — naši politikujoči d[illegible]ščini!

Iz političnega sveta.

Kaj bode z državnim zborom in z deželnimi zbori? Ministersko posvetovanje 19. avg. na Dunaju je sklenilo, da se skličejo deželni zbori v drugi polovici meseca septembra, med njimi tudi naš štajerski, državni zbor pa meseca oktobra. Sklicanje zadnjega pa je odvisno od tega, če se bodo pobotali Nemci in Čehi v največjem avstrijskem deželnem zboru, namreč v češkem. Nemci tam ovirajo vsako pametno delo, ker jim Čehi ne morejo in nočejo privoliti vsega, kar si v svoji požrešnosti želijo. Mi pravimo s stališča našega kmečkega in delavskega ljudstva, da si želimo koristnega in plodonosnega zakonodajskega dela v Gradcu in na Dunaju, pod tem pogojem seveda, da se nam dado vendar že enkrat v državnih zakonih zajamčene narodne pravice. Ako pa se Čehi in Nemci ne pobotajo, bode državni zbor razpuščen in imeli bodemo nove volitve.

u **Novi davki.** Visoka dunajska gospoda, ki gospodari z državnimi dohodki, misli na nove davke. Dežele so se namreč silno zadolžile, zato bi jim morala država pomagati; ta pa sama rabi veliko denarja, ker nas je stalo spomladi prevažanje vojakov v Bosno in nazaj okroglo 500 miljonov kron zato hoče upeljati nove davke. Država je hotela imeti državni davek na pivo; pa niti ministri se niso upali pritrditi finančnemu ministru Bilinjskemu, ko je zahteval ta davek; pivo bi se podražilo na okroglo 56 vin. za liter in bi se ga seveda manj spilo; rabilo bi se manj hmelja in to bi zopet čutili naši hmeljarji. S tem torej ne bode nič. —, Sedaj mislijo namesto davka na pivo upeljati davek na vžigalice, ki bi jih podražil na 4 vin. škatljo; mislijo tudi na davek pri pristojbinah itd. Govorilo se je tudi o zvišanju osebnodohodninskega davka pri velikih dohodkih in o borznem davku, pa so takoj začeli židje ugovarjati, dasi bi bilo edino pravično, da bi plačevali več davkov bogataši ne pa da bi nosilo vsa davčna bremena ubogo kmečko in delavsko ljudstvo!

Kranjski klerikalci so se zaradi tega, ker štajerski klerikalni poslanci niso hoteli voliti dr. Benkoviča v delegacije, temveč so dali svoje glasove dr. Ploju, močno sprli s slednjimi. — Poprej so si bili kranjski klerikalci najboljši prijatelji z graškimi nemškimi klerikalci, sedaj pa obrekujejo drug drugega, da je veselje. Pa tudi britke resnice si pravijo; graški klerikalci očitajo ljubljanskim nepošteno in slovenskim kmetom sovražno politiko dr. Šusteršiča, Ljubljančani pa očitajo Gračanom, da nočejo Slovencem v Gradcu in po nekaterih farah ob jezikovni meji dovoliti slovenske božje službe. Tako se ti črni tiči sami sebe ovajajo.

Proti Srbom. „Ustavnost,“ glasilo „hrvaškega“ bana Raucha, proglašuje, kaj vse mora hrvatska vlada storiti proti Srbom: mora jim vzeti vse, kar jim je sveto, kakor srbski prapor, srbske znake, cirilico, srbske šole, srbska društva, v prvi vrsti sokolska itd. Tako proglašajo kreature „najbolj hrvaškega“ bana boj proti bratom po jeziku in krvi — Madžare in Nemce, ki se pa danzadnevom prevzetnejše šopirijo po Hrvaškem, pa puste pri miru!

u **Boj sedanji avstrijski vladi!** Zadnji teden so zborovali na Dunaju najuglednejši vodje slovanskih in neslovanskih političnih strank pod predsedstvom poljsk. drž. poslanca Glombinjskega. Vodje „Slovanske jednote,“

LISTEK.

Tri želje.

Iz lužiščine prevel Dolar.

Po slovenski pripovedki živi na Triglavu Zlatorog, beli divji kozel; pase na najstrašnejših skalah. Samo enemu lovcu se je enkrat posrečilo, da ugleda Zlatoroga; hoče ga ravno ustreliti, toda krasna žival se ozre s svojimi bliščečimi očmi tako milo na divjega lovca, da se divjega kozla usmili in mu nič žalega ne stori. — Komaj je šel lovec nekoliko dalje, kar se mu prikaže krasna žena; bila je to gorska vila. Ker pa je bil lovec Zlatorogu prizanesel, obljubi mu ta izpolniti tri želje. Mladenič ni dolgo pomišljal, a rekel: „Rad bi imel veliko grudo zlata, potem bi si želel Makečevo Katico za ženo in končno bi rad tako mazilo, ki vsako bolezen ozdravi in človeka večno ohrani.“

Vila mu smehljaje veli, naj pride isto uro čez leto dni na isto mesto, da se mu potem njegovo želje izpolnijo. Lovec, ves vesel, se poda pevaje domu.

Bila pa je to zelo težavna pot; pri vsakem koraku je mogel izpodrsniti in pasti v globino. A na enem mestu je celo moral svojo puško odložiti, če je še hotel priti živ domu. Tu si misli, kako bi šele bilo, če bi za leto dni moral s težko zlato grudo lesti po tej nevarni poti — bila bi njegova smrt! Prišel je takrat brez nezgode domov in v vasi najprej obišče svojo Katico. Ko pa je deklica slišala, da jo hoče lovec v resnici imeti za ženo, takoj je bila popolnoma drugačna kakor prej. Postala je prevzetna in pokazala je svoj slab značaj, tako da si je mladenič končno moral reči: „Ne, tebe si ne vzamem!“ Najboljša njegova želja pa je še bila čudovit lek, ki ozdravi vsako bolezen.

Stanoval pa je naš lovec poleg stare botre, ki je bila hudobna ženska in svojim sorodnikom samo v zlost, dokler ni končno zbolela. Ni dolgo trajalo in botra je postala tako pobožna in krotka kakor jagnje in lovec je rekel pri sebi: Najboljše je, da ostane vse pri starem; če bi imel ono zdravilo, moral bi bil botro ozdraviti in zopet bi imeli z njo stare sitnosti. Morebiti tudi jaz kedaj kaj slabega napravim, če pa potem pride bolezen na mene, gotovo se poboljšam. Če pa bi imel ono zdravilo, ostal bi star grešnik.

Med tem pa se približa dan, ko je moral iti k vili. Premišljuje, kaj bi mu te tri želje prinesle: Zlato, ki bi ga moglo usmrtiti; Makečeva Katica, na katero raje ne misli, a zdravilo? tudi tega noče imeti. In ko je tedaj oni dan zasvital, ni šel naš lovec na Triglav, temveč vesel in čil v gozd, kjer se je veselil božjega stvarstva. In do smrti je ostal zadovoljen, pobožen in zdrav, če tudi ni imel darov gorske vile.

Trojici.

Prosto po Prešernu.

I.

Za štalami prebira nemške knjige,
Na shodih pa volilcem kaže fige. —
Moj dragi Meško, to pač ni težko!

II.

Glejte, tam že gre Štuhèc,
Le vsi za njim, ker žnjim je hec!

III.

Četudi mir nam pridiguje z lec:
Sovraštvu kletemu je kriv Škamlec!

Klu-klu-kluk.

t. j. zjedinjenih čeških, slovenskih in hrvaških poslancev, so se izjavili, da ne morejo poprej skleniti miru s sedanjo avstrijsko vlado, dokler ne odstopijo Slovanom sovražni ministri in bode dunajska gospoda prijaznejše ravnala tudi s Slovenci.

Španska vojska v Melilli. Zapovednik španske vojske general Marina se pripravlja sedaj na odločilen boj s Kabyli. Ti neprestano napadajo manjše španske oddelke in jim prizadevljejo veliko škode. Španski vojaki grozno trpijo vsled pomanjkanja vode in živeža ter vsled grozne afrikanske vročine.

Kristjani v turški armadi! Na odredbo novega ministra se je te dni pričelo z nabori kristjanov, ki so za vojaško službo sposobni. (Doslej niso služili v turški armadi kristjani, za kar so morali plačevati poseben davek.) Kristjani morajo služiti od 20.—45. leta in sicer 3 leta redno, 3 leta v rezervi, 8 let v deželni brambi in ostanek v črni vojski.

Iz Turčije. V mladoturških krogih so začeli vneto propagando za gradnjo nove vojne mornarice in računajo na mnogo prostovoljnih darov. — V Macedoniji so ropi, tatvine in umori na dnevnem redu. V Vodeni se je vršil te dni shod, ki energično protestira proti vladni slabosti in zahteva, naj se vendar napravi konec tem anarhističnim razmeram. V Verisoviču blizu Skoplja se je zbralo okrog 3 tisoč upornih Albancev, ki nočejo plačevati nobenega davka in ugovarjajo sprejemu kristjanov v armado.

Gospodarski paberki.

Hlevi.

(Nadaljevanje in konec.)

S tem se prepreči, da zunanji zrak ne more vplivati naravnost na živino, ker mora iti notri zgoraj pod stropom, kar je posebno važno v vetrovnem času, ali če pride delavna živina izsopena in zmučena domov. — Zelo važen pogoj za zdrav hlev je zračnost. Hlev mora imeti dobro ventilacijo, t. j. priprave za dovajanje svežega in odvajanje slabega, izrabljenega zraka. — Za dovajanje svežega zraka je treba oddušnikov, to so luknje, ki se izpeljajo v obeh podolžnih stenah kakega pol metra od povprečnih sten, in imajo velikost 15 × 15 cm. Ti oddušniki se začnejo v višini kakih 30 cm od tal od zunanje strani, potem pa navpik v sredini zida navzgor, ter se jih izpelje pol metra pod stropom v hlev. Lahko se te, tudi takozvane odvodnike zraka izpelje v oknih v hlev. Zunanji zrak pritiska sedaj skozi te luknje v hlev, izpodriva znotranji izrabljeni zrak navzgor (ker je ta lažji kakor sveži zrak). Spravljanje slabega zraka iz hleva se pa pospeši s tem, da se napravi skozi strop in streho dimnika podoben lesen odvodnik. Ta mora biti zaradi trpežnosti napravljen iz dvojnatih sten, vmes pa natlačeno žaganje, ali premogovi odpadki, sploh kaka tvarina, ki vleče vlago nase. Velikost odvodnika se ravna po velikosti hleva, ter je za srednje velik hlev primerna 35 × 35 cm. Moleti mora še do en meter ven nad streho, ker ga sicer velik sneg od zgoraj zaduši in stvar ne more več funkcijonirati. — Tudi visokost hleva je odvisna od njegove velikosti. Za majnše hleve zadostuje 2·70 m, za večje pa do 3 m višine.

Veliko pozornost zasluži tudi uredba hleva samega. Ta mora odgovarjati svojim zahtevam, biti mora praktična in se ravnati po številu živine. Za male hleve (do 8 glav živine) je najboljše, da se napravi ena vrsta po dolžini hleva. V tem slučaju, kakor je sploh priporočati, da se napravi pred jaslimi hodnik. Jasli pridejo od zida 80 cm vstran. S tem je krmljenje živine znatno olajšano ter se tudi jasli lažje in boljše snažijo. Če imamo jasli lesene, so v tem slučaju tudi veliko bolj trpežne kakor če so pri zidu. Če računamo toraj za hodnik pred jaslimi 80 cm, jasli 70 cm, staje 2·20 m, gnojnični žleb ali jarek 30 cm in hodnik vzadi 1·25 m, dobimo potrebno širino hleva, ki znaša v tem slučaju 5·25 m. Na podlagi imenovanih številk se ravna širina hleva, če stoji živina v dveh vrstah, z izjemo, da odpade en hodnik, ker ta v sredi zadostuje za na obe dve strani.

Konečno še par besed o svinjakih. Tudi tem bode treba posvetiti veliko večjo pozornost, kakor se to godi danes. Saj je svinjereja večinoma pri nas povsod eden glavnih virov naših dohodkov. — Vendar kako slaba, popolnoma neprimerna stanovanja imajo skoro povsod naše svinje. Koliko mraza pretrpe po zimi v vetru izpostavljenih in neomazanih lesenih svinjakih, je naravnost nepopisno. Vroče poletno solnce, ki prodira s svojimi žarki z velikimi uspehi v take hleve, gotovo tudi ne upliva na zdravje svinj. Zato se nam ni čuditi, če se slišijo vedno pritožbe o nesrečah pri svinjah. — Dobrih svinjakov lastnost je, da so po letu hladni, po zimi pa topli. Razun tega morajo biti suhi, zračni in svetli. Če jih stavimo na kak vlažen prostor, je potrebno predvsem, da se prostor osuši — drenira. Ventilacija se izpelje v zidanih svinjakih slično, kakor pri govejih hlevih. Pri zidanih svinjskih hlevih je priporočati, da se zidajo samo zunanje stane, obod; posamezni svinjaki pa se predelajo z deskami ali železnimi pregrajami. Taka pregraja mora biti visoka 1·20 cm. Tako imamo vse svinjake v enem prostoru, kar povzoči da je v vseh oddelkih jednakomerna toplota. Znotrajne stene naj se 1 m visoko omečejo s cementom ker apneno malto spravijo svinje hitro z zida. Okna se napravijo na isti način kot pri govejih hlevih. Pri lesenih svinjakih je potrebno, da se napravijo zaradi odvajanja slabega zraka pod stropom precej obsežne odprtine, — ki se po zimi po potrebi zamašijo.

To so v splošnem glavne stvari, na katere nam je pri napravi novih hlevov ali pri njih preuredbi polagati neomejeno pozornost. Ker nam tega ni mogoče s podobami natančno razjašnjevati, zato se v posamezne podrobnosti, sploh v specijalno uredbo hlevov ne moremo podati. Podali smo le glavno, da gospodarji vidijo, na katere točke se je pri pravilnih hlevih treba ozirati. — Kdor bode stavil bodisi nove svinjake, goveje ali konjske hleve, naj prosi za nasvete in načrte tozadevnih naših potovalnih učiteljev, naj si pa tudi sam ogleda tu ali tam že napravljene hleve v pravilnem slogu. Če bomo imeli dobre hleve, lepo živino, bodo se nam naši dohodki živinoreje znatno povzdignili, treba je le dobre trdne in neomahljive volje. L. S.

Črna rosa na hmelju in odpis zemljiškega davka.

Postava od 19. jul. 1902 razločuje dvojno postopanje pri prošnjah za odpis zemljiškega davka zaradi vremenskih nezgod. Predpisuje namreč, da se ima dovoliti primerni odpust davka pri toči, povodnji, poleženju žita, izvanredni suši ali moči, pri mišjem vjedu ali pri škodah po trtni uši, takoj, če poškodba pri malih parcelah znaša najmanj četrti del naravnega donosa, pri parcelah čez 2 ha vsaj $^1/_2$ ha; na drugi strani pa se mora v slučaju škode po mrazu, parazitarnih boleznih, peronosperi in oidiju, snetljivosti itd. odpisati davek le, če je uničenega nad eno četrtino vsega dobička nasajene zemlje v eni občini ležečega posestva.

Davčne oblasti so nameravale reševati prošnje hmeljarjev na Češkem, vložene za odpis davka zaradi škode vsled črne rose, po drugem načinu, češ da je črna rosa „parazitarna" bolezen, povzročena po hmeljskih ušeh. Na tak način bi bil velik del hmeljarjev občutno oškodovan, ker bi se jim sploh ne odpisalo nič davka, dasi bi trpeli ogromno škodo; zakaj? Ker bi škoda na s hmeljem zasajenem zemljišču ne znašala četrtino dobička celega gospodarstva. Zato je žatečka hmeljarska zveza storila potrebne korake, da bi korigirala ta nazor davčnih oblasti in dokazala, da je črna rosa le posledica neugodnih vremenskih razmer, posebno suše in mraza.

Nasmehljati se mora praktični kmetovalec, če v pouku poljedelskega ministerstva na občine in šole „hmeljska listna uš in črna rosa" čita sledeči stavek:

„Listne uši izpuščajo lepljiv in sladkor vsebujoč sok rumenkaste barve, ki včasi kaplja tudi na spodaj se nahajajoče listje in tako omaže njega zgornjo stran, ki postane svetla; to se imenuje medena rosa." Če bi bil ta nazor o črni rosi pravilen, bi seveda postopanje davčnih oblasti tudi bilo pravilno. A vsak najpriprostejši hmeljar ve, da črna rosa ne nastaja na tak način. Če bi nastajala rosa vsled izpuščanja soka po ušeh, bi nastopila polagoma. To pa ni res, ampak ona nastopi trenutno, po kaki mrzli noči. To smo opazovali tudi letos. Že tedne in tedne smo imeli listne uši, a nobene rose. Vkljub ušem je bila rastlina vedno zelena. Prišla sta pa dva vroča dneva in za njima dve mrzli noči in takoj smo imeli roso. Ali je mogoče, da bi uši v eni noči producirale toliko množino soka, da bi bile ž njim prepregle vse listje? Ne, in hmeljar zna, da medena rosa ne nastaja na tak način. Kolikorkratkoli je nastopila črne rosa, smo videli, da je posledica medene rose, ki je nastopila vedno, če je vročemu dnevu sledila mrzla noč. —

Iz tega stališča morajo torej davčne oblasti tudi presojati tudi prošnje hmeljarjev, oškodovanih po črni rosi, za odpust davka. Sicer pa je obžalovanja vredno, da se dela pri tem taka razlika, ker je vendar jasno, da trpi kmet enako hudo, če mu napravi 1000 K škode toča, povodenj, suša ali pa vjed po žujelkah, kaka parazitarna bolezen itd.

Kedaj je najbolje kositi?

Ni vsejedno, ali se kosi rano ali pozno, kajti vrednost sena je zelo odvisna od starosti trave ob času kositve. Dalje ko trava na travniku stoji, tem več je je, a njena kakovost je vedno slabša in jo potem živina tudi težje prebavi. Čim pozneje se kosi, tem večja je sicer množina krme, tem slabša je pa njena kakovost. Čim prej se kosi, tem manj je krme, vendar njena hranilna moč je večja, tako da je v gotovih slučajih mogoče z manjšo množino mlade krme isti ali pogosto boljši hranilni uspeh doseči, kakor pa z večjo množino stare krme. Vrhu tega pa tudi škoduje poznejši rasti, če se s prvo kositvijo predolgo čaka. —

Najugodnejši čas za košnjo je pač tedaj, ko je največ trave in zelišč v polnem cvetu. Ko že začnejo zoreti, postane večina trav in zelišč bolj lesenih, izgubijo mnogo beljakovine in seno potem ni veliko boljše ko slama.

Za pomnožitev beljakovine v krmi je neprecenljive vrednosti in najpripravnejše sredstvo gnojenje z umetnimi gnojili in sicer s 40% kalijeve soljo in Tomasovo žlindro in sicer se vzame na 1 hektar (— $1^3/_4$ orala). 200—250 kg 40% kalijeve soli in 600—800 kg Tomasove žlindre.

Napačno je tudi mnenje, da je krma prve košnje, ki se imenuje seno, veliko boljša in redilneša ko otava. Zaradi tega se tudi otava slabše plačuje, ker se misli, da je manj vredna. Kmetijski učenjaki so s svojimi raziskavanji dokazali, da vsebuje otava več beljakovine in tolščobe ko seno. Nadalje je otava tudi lažje prebavna ko seno. Praktični kmetovalci vejo, da dajejo krave, ki se krmijo z dobro spravljeno otavo, več mleka in da se tudi bolje redijo. To se pojasni iz tega, ker obstoji otava iz mlajših in nežnejših rastlinskih delov, ki imajo več beljakovine v sebi in so tudi lažje prebavni. Nadalje pride tudi pri travnikih, ki so gnojeni s kalijem in fosforovo kislino, še v poštev, da gnojenje v prvič šele pri drugi kositvi začne popolnoma učinkovati. Ker je otava bolj občutljiva in se lažje navleče mokrote ko seno, se mora skrbeti, da se spravi popolnoma suha pod streho.

Nadalje ne sme umen kmetovalec pozabiti travniške brane za mah; vedno se še nahajajo takšni, ki nočejo uvideti, kako koristna in potrebna je za travnike takšna brana. Travniška brana za mah nima samo naloge iz travnikov mah odstraniti, ampak ona zrahlja zemljo, da zrak, svetloba in toplota lažje v njo prodreta. Travniška hrana za mah je za travnike ravno toliko, ko za njive plug. Brana za mah prereže ranjene trave in iztrga rahlo in od miši razjedeno koreničje. S tem se omogoči, da poženejo iz starega koreničja nove korenine; nadalje se nepotrebna vlaga vsled rahljanja zemlje lažje izhlapi. Ako se travniška brana za mah prav zna rabiti, tedaj odstrani tudi krtinovce, vsled česar je pri kositvi mogoče stroje rabiti. Travniško brano za mah lahko tudi za ravnanje njiv rabimo, da napravimo te sposobne za sejanje s stroji. Umen kmetovalec toraj brane za mah ne bo pustil v kakšnem kotu zarjaveti, ampak jo zna rabiti tudi na njivah. M.

Beležke.

p **Ptujski „Štajerc" — podružnica „Südmarke".** Nemci so začeli kazati svojo kulturo na najsurovejši in najostudnejši način. Na Dunaju, kjer prebiva dobra tretjina prebivalcev Čehov, začela je podivjana nemška druhal napadati z revolverji in kamenjem Čehe, ki hočejo napraviti izlete v okolico. Čehi na Dunaju ne morejo prirediti niti ene veselice, da bi jih ne napadale pri tem nemške barabe, dočim iz nemškega rajha privandrani Nemci lahko na Dunaju počenjajo, kar jim je drago. Vse napade na Čehe po celem Nižje avstrijskem vprizarja zloglasna „südmarka", to je tisto nemško bojno društvo od katerega dobiva podporo ptujski „Štajerc". Sedaj je jasno, zakaj ptujski „Štajerc" trdovratno molči o surovih napadih dunajskih Nemcev — in dolži Čehe, da oni **rogovilijo.** Na Kranjskem so nemški Kočevarji v Lazah tolovajski napadli slovenskega trgovca Haceta, ter mu vse razbili iz same jeze, ker je Hace kupil hišo, katero je hotela kupiti „südmarka." Tudi o tem nemškem tolovajstvu molči ptujski „Štajerc" kakor grob. V Mariboru so pred kratkim nemški capini zamazali nekemu slovenskemu trgovcu in odvetniku slovenske napise. Tudi o tem ne zine „Štajerc" niti besedice, ako pa slovenski fantje v Ptuju nosijo slovenske znake, pa je nemškutarski „Štajerc" ves iz sebe. Nemci povsod okrog pretepajo Slovence, ptujski „Štajerc" blati po svojih predalih najbolj zaslužne slovenske može, neumnemu ljudstvu pa hoče natveziti laž, da je za narodni mir! Res pravi „südmarkin list."

u **Sokolski naraščaj** je primerjal pred kratkim ljubljanski duhovniški „Slovenec" z laškimi tatovi, francoskimi vlačugarji in morilci, z ruskimi razbojniki in požigalci. Mladina, zapomni si to! Pride čas, ko se jim bo dalo vračati!

v **Slovenska kmetijska šola** v Št. Jurju ob j. ž. bode otvorjena 15. okt. t. l. Znano je že dovolj, kako krvavo potrebo smo občutili spodnještajerski Slovenci po takem zavodu. Tej potrebi bode sedaj nekoliko odpomagano. Kmetskim sinovom ne bode treba več pohajati v Grottenhof in Maribor, kjer bi bili le Nemcem v zasmeh in sebi samim na jezo. Ne bo treba več nekaj let posedati po šolskih klopeh, ampak dana je našim mladeničem priložnost, se v enem letu dokaj izuriti v stroki. Pouk se bo vršil namreč na strogo narodni podlagi, v narodnem slovenskem jeziku. Predmeti, ki se bodo predavali so: živinoreja, mlekarstvo, travništvo, poljedelstvo, sadjarstvo in gospodarstvo.

Upamo, da ne bode manjkalo naprednih kmetovalcev, ki bodo radi pomagali svojim godnim sinovom do boljše bodočnosti. Tem potom opozarjamo naše vrlo učiteljstvo, dijaštvo, sploh vse, kar se čuti zavednim, da vzpodbuja kmetovalce k strokovni izobrazbi. Razviti bi se morala bujna agitacija v to svrho, da tudi nasprotniki uvidijo, kako potrebna nam je bila taka narodna šola. Mislimo, da tudi naše duhovstvo ne bo začutilo žalostne potrebe, v zadnjem trenutku svoje narodne pomoči ne samo odkloniti, ampak celo odločno proti delovati. Radi vzprejemnih pogojev upo-

zarjamo na oglas v jutrišnjem listu, ter prosimo še enkrat, da vsakdo živahno deluje za stvar.

u **Poučni tečaj** Zveze narodnih društev se vrši v Celju v dneh od 8. do 12. septembra. Na praznik 8. sept. zvečer se predstavlja v celjskem narodnem domu Pesekova „Slepa Ljubezen.“ Dne 9. 10. in 11. sept. pa se vrše predavanja. Predavali bodo med drugimi: dr. Gregor Žerjav iz Ljubljane, dr. Pavel Grošelj iz Ljubljane, Adolf Ribnikar iz Ljubljane, nadučitelj Ogolerec, Pesek, Knaflič, dr. Koderman, dr. Kalan, Štibler, Prekoršek, Lesničar i. dr. V nedeljo 12. sept. dopoldne zaključno zborovanje, ob enem ustanovitev pokrajinske zveze štajerskih Ciril-Metodovih podružnic. Popoldne istega dne pa v vseh prostorih celjskega narodnega doma velikanska narodna slavnost v prid Ciril-Metodovi družbi in Zvezi narodnih društev. Pri prireditvi poučnega tečaja pa sodelujeta soc. odsek štajerskega učiteljstva in eksekutiva narodnoradikalnega dijaštva. Prosimo, da se vsi, ki se nameravajo udeležiti poučnega tečaja, v najkrajšem času prijavijo na naslov: Zveza narodnih društev v Celju. To je potrebno, da moremo preskrbeti zadostno število — po možnosti brezplačnih — stanovanj.

z **Rogatec - Brežice - Rudolfovo.** Trgovsko ministerstvo je dovolilo Faleschiniju, županu brežiškemu, Hansu Schniderschitschu in dr. Janeschu, da trasirajo in projektirajo ozkotirno železnico Rogatec - Brežice - Rudolfovo (Novo mesto). To velja za eno leto.

a **Sladkor se je podražil.** Iz Dunaja poročajo 18. avg., da se je cena rafiniranega sladkorja podražila za 2 K pri 100 kg. Podraženje velja za septemberske kupčijske sklepe.

o **Cesar je potrdil** ustanovitev državne realke v Fürstenfeldu. V malem vzhodnještaj. nemškem gnezdu bodo torej imeli nepotrebno realko, ako jo pa zahtevamo spodnještajerski Slovenci, grozi država razpasti!

a **Nekaj za naše dež. poslance.** Štajerski deželni odbor je za povzdigo našega vino- in sadjerejstva nastavil več potovalnih učiteljev. Z imenovanjem pot. učitelja g. Bellé-ta kletarskim nadzornikom, je izpraznjeno to mesto in ga začasno zastopa nek Nemec g. Pirstinger, voditelj deželnih nasadov v Radgoni. Mož sicer razume nekaj slovenski, a nima nikakor slovenskega jezika tako v oblasti, da bi ljudstvo v istem pri raznih predavanjih lahko poučeval. Svoječasno je poročala „Domovina“, da je gosp. Pirstinger rabil napram Slovencem v Ljutomeru pasji bič. — Z ozirom na to dejstvo in ker je mož velik „hajlovec“, bi bilo njegovo definitivno nameščenje kot potovalni učitelj Slovencem udarec v obraz. Imamo več izborno kvalificiranih strokovnjakov, vešči slovenščine v govoru in pisavi, ki si pa morajo svoj kruh služiti drugod, ker jim nemški dež. odbor za tako službo zapira vrata.

a **Poučujte ljudi** v društvih, na shodih, šolarje pa v šolah, da pišejo slovenske naslove! Taki spačeni naslovi kakor ga je dobil nekdo na Breg pri Celju in ki se glasi „N. N. besicger am Ram in cili“ pač samo sramotijo Slovence!

a **Velike množine gob** so te dni pripeljali na graški trg, tako da je cena za kilogram padla na 40, konečno celo na 20 vinarjev. Gostilničarji so pokupili veliko množino.

o **Woschnaggove samolastnosti.** Kakor čujemo, je imel dopis v „Nar. Dnevniku“ uspeh in je okrajno glavarstvo črtalo nova židovska občana v Šoštanju, ker se sklep ni pravilno napravil in se tudi zapisniki obč. sej ne smejo popravljati. Radovedni smo, kdaj bode bral kak obč. odbornik Woschnaggu levite pri seji? Dobro bi bilo, da se pregledajo natančno vsi zapisniki odborovih sej. V naši občinski upravi se nabira toliko različnih nerednosti, da bi se že morale zdavnej odločno za nje pobrigati višje oblasti.

u **Posojilnica v Mariboru** podeli za šolsko leto 1909./10. obiskovalcu slovenske trgovske šole v Ljubljani podporo v znesku K 240. — Pravilno opremljene prošnje sprejemajo se do 15. septembra 1909 s pripombo, da pridejo v poštev samo prošniki slovenske narodnosti iz političnega okraja Maribor.

Priporočamo našim rodbinam

Kolinsko cikorijo.

Brežiški okraj.

b **Iz Podsrede.** (V spomin blagemu nadučitelju † Andreju Šketu.)

Blagor mu, ki se spočije,
V črni zemlji v Bogu spi!
Lepše solnce njemu sije,
Lepša zarja rumeni!

Roka se mi trese, solza žalosti rosi oko, ko bi vam rad napisal par skromnih vrstir v spomin umrlemu svojemu preblagemu učitelju! Zakaj ste nas zapustili? Kaj smo vam vendar storili, s čim vas razžalili, da ste nas zapustili, ah — tako kmalu — prezgodaj? Lahko bi še bili pri nas, kaj hočemo brez vas, ki ste bili pravi in vidni angelj varuh svojih učencev... Šele sedaj čutimo, kaj smo zgubili z vami! Nismo vas morebiti znali ceniti, ljubiti in spoštovati po vrednosti... odpustite! — Hudobna smrt... Zakaj vendar ne pride vselej pri vratih kakor pošten človek... zakaj se smrt ukrade včasih skozi okno ter pograbi, kar ji pride ravno v roko? Zakaj našega blagega nadučitelja? Zakaj pa ne pride peš, čemu prijezdi ter siloma pahne v grob mojega bivšega učitelja? Kruta smrt!.. In v divji gonji biti dalje, do drugega... Solza mi sili v oko, ne morem se je ubraniti pri misli, da vas ne bode več v Podsredi.., zastonj vas bode iskalo moje oko... Tolaži nas misel, da ste šli pravzaprav le po plačilo, da ste šli počivat po tako skrbi-truda-in trpljenja polnem življenju... — O Šketu, o njegovih zmožnostih in njegovi žilavi vstrajnosti ter marljivosti bi se dalo napisati cel „Nar. List“... A na kratko lahko rečem: bil je najboljši med najboljšimi! — Ne bodemo se zbirali več okoli vas in vas strme poslušali... Kako ste nam znali pripovedovati, kako nas lepo učiti, cele dneve bi vas poslušali... Bili ste vsikdar nekako resno-otožnega obraza. Največje veselje vaše, vaša tolažba smo bili mi vaši učenci, ako smo bili pridni. Kako skrb ste imeli za nas, kako nas svarili in varovali pred vsem hudim, zlasti pred slabo tovarišijo! V srcu nosim vaše zlate, nepozabljive nauke, vaš sijajen vzgled mi bo svetil kakor bliščeča zvezda na vseh mojih potih — resnootožen vaš obraz me je spremljal povsod v šoli in izven šole... Vaš blagi, plemeniti značaj opisati, vašo globoko vernost — bi bilo pretežavno, vašo skromnost v vsakem oziru, ljubeznjivost v občevanju — zopet pretežko!.. Vas brez dela videti, tega si ne morem misliti, ne spominjam se. Z največjo vnemo in ljubeznijo do ljudstva ste delovali ob prostih urah v umnem sadjarstvu in čebeloreji. Na šolskem vrtu sem premnogokrat videl. Koliko drevesc ste darovali nam učencem vsako leto! In sedaj... — In gotovo, vem, da bi mi nikakor ne pustili pisati teh vrstic. Pa saj jih ne pišem v vašo hvalo, ne zato, da bi vas med svet nosil in povzdigoval, ampak samo zato, ker ste bili res dobri učitelj v šoli, doma pa skrben, vzoren oče... Vzgojili ste otroke v narodnem duhu. V šolo ste postali Stanka v daljno mesto — ne brez mnogoterih skrbij. Niste pa učakali, da doseže Stanko svoj cilj, prej ste odpotovali — ne da bi videli sad svojega truda! — V zvoniku cerkve v Podsredi pevajo zvonovi otožno smrtne žalostinke... Težko pada udarec za udarcem in polni naša srca z žalostjo... Po njem žalujemo mi, žaluje žena vdova, ter joka troje otrok: učiteljica gdč. Marijana, dijak Stanko in mala, nedolžna Lizika, ki z milim glaskom kliče ljubega „ateja“; toda on ne sliši več, ugasnil je žar njegovih milih oči, on spi... nevzdramno spanje! Zorohnel bi človek nad usodo, ki trga hladnokrvno najboljše može iz naše sredine, stisnil bi grozečo pest — proklel bi njeno početje... Onemogel človek... Opominov imam dovolj, da se vas spominjam, dragi nadučitelj! — Sprejmite ta skromni venec spominčic na svoj prerani grob, nepozabni nadučitelj, ki vam ga poklanja v imenu vseh bivših učencev in učenk, nekdanji vaš učenec:

Josip Planinc, junior.

Železno nad Podsredo, v petek dne 20. avg. 1909.

N. B. Ker je bil pokojnik prijatelj mladine, želeti bi bilo, da bi vsi njegovi znanci in prijatelji darovali mali znesek (mesto venca na grob) za sklad mladinske organizacije. Darove vsprejema začasno tovariš g. Andrej Oset, Št. Jurij ob juž. železnici. — Imena darovalcev se bodo v „Narodnem Listu“ objavila. — Z mladeniškim pozdravom:

Josip Planinc, junior,
p. Podsreda.

b **Iz Podsrede.** Naš ljubi Matija je imel svoj čas s farani pravdo zaradi — osata. Neki hudomušnež je spisal o omenjeni pravdi precej obširno humoresko, iz koje povzamemo naslednje: „... V imenu očeta in sina in sv. Duha. Amen. — In gosp. Matijče se je silno jezil nad osatom!“ — Predno te besede dalje premišljujemo, prosimo sv. Duha pomoči in razsvetljenja. Oče naš etc. — Pobožno vstanite, da zaslišite evangelje, ki se bere na dan sv. Vigatreba v poglavju od 13 do 4 vrste. Zapisal ga je evangelist Kešokis in se glasi: — Tisti čas (ko je šla pšenica v klas) je velečastiti, v obče spoštovani in priljubljeni gospod, gospod Matijče Vaupotič svojim ostriženim in neostriženim podložnikom naslednjo — priliko povedal: Moja neumnost je podobna osatu, ki mi je na njivi rastel in takrat je prišel k meni neki kmet in me prosil, če sme osat iz moje njive pobrati za svoje svinje in jaz mu nisem tega dovolil in sem ga iz sobe vrgel. In v jeseni je osat dozorel in obrodil stoteren sad in seme je veter nosil na sosedno kmetovo njivo. In isto uro (ko sem imel pred seboj na mizi pečeno puro) pride k meni zopet kmet in mi reče: „Prosim jih gasput fajmušter, naj daju po svoj' njiv' osat populit', ker se njegovo seme po moj' njiv' tros'!“ — In vrgel sem zopet kmeta vun. In zategatelj sem pa dobil čez par dni uljudno povabilo na c. kr. sodnijo v Kozje in tako se je zgodilo po besedah prerokovih: „Bogatim bo odvzeto in ubogim dano“, da sem se jaz težko in s solznimi očmi ločil od 20 kron. „Čujte torej, ker ne veste ne dneva ne ure!“ — (Mat. 25. 13.) — **Eden ki marsikaj ve.**

b **Iz Podsrede.** Naši klerikalni generali so bili prepričani, da bodo vse kmete v Podsredi in okolici vjeli v svoje mreže, ko so ustanovili neko fabriko, „kat. izobraževalno (?) društvo.“ Pa ne gre in tudi ne bo šlo! Kdo bo pa tudi šel tja, kjer gospodari podpredsednik, ki je nekoč neko punco potisnil in zaprl v — spovednico, katera je bila ravno takrat v društvenih prostorih. Ali hočete res, g. Bartel, da nabijemo top največjega kalibra in spustimo v svet razne — „prigodbice.“?! Mi nismo — Marijine device, ob katere se sme brisati vsak klerikalni smrkovec. V tako društvo naj vstopijo naši pošteni kmetje in naša poštena mladina? Naprednjaki! Snuje se društvo na narodni in napredni podlagi. Pripomagajte vsi, da bo čimpreje se porodilo to naše ljubljeno dete — nam v radost, v hasek in ponos, — nasprotnikom v strah in žalost. — Proč s temo! Luč izomike in napredka v najzadnjo kočo!

Iz Podsrede. Imamo moža (?) katoliškega in za Marijine hčerke vnetega, kateri se trudi in poti, da bi pridobil čim več članov vsakovrstnim klerikalnim bratovščinam in kadar se mu tak namen ne posreči, ga prime sveta jeza — ampak tako, da bi mu bilo treba obleči prisilni jopič. Temu se je sanjalo, da hodimo v Podsredi še vedno okrog z rožnim vencem in velikimi mašnimi bukvami v roki, pa misli, da je Podsreda klerikalna. Ta-le mož (?) se je v zadnjem „Slov. Gosp.“ zadrl v naše časopisje in v naše somišljenike. Vtajiti hoče, da bi si dala hčerkica nekega tukajšnjega klerikalca preiskovati spodnja krila od klerikalnih fantov, so-li ista v snažnem stanju? Da ustrežemo žegnanemu mazaču, povemo danes javno ime dotične tretjerednice, ki je povila v teku enega leta 3 (tri) nezakonske otroke! Glasi se: Terezija Vuk, vulgo Petrakova, stanujoča v Podsredi hšt. 1. — Sveti dopisnik, bodi v bodoče skromnejši in previdnejši! Vzroka ima zato dovolj! Capito? — **„Veritas.“**

Iz Podsrede. (Poziv.) „Gospodarjevega“ in „Stražinega“ pobožnega dopisnika, ki je poročal v imenovanih listih mej drugim o naših dopisih v „Nar. Dnevn.“ in „Nar. Listu“ češ, da so „lažnjivi“, — poživljamo tem potom, da nam stvarno točko tudi dokaže svojo trditev! Oprati hoče g. Matijčeta „in druge delavne može.“ Umivaj zamorca, koliko hočeš, trudi se noč in dan, porabi na cente mila, ne bo postal bel... Naš priljubljeni učitelj g. Potočnik leži "Gospodarju“ zelo v želodcu. Da ga klerikalci tako sovražijo, je znamenje, da je vrl, dober učitelj! Zato tudi ni moj namen, da bi zagovarjal imenovanega učitelja, ker to zna sam bolje, če se mu zdi vredno. — Mi ostajamo pri naših trditvah glede gosp. Matijčeta in g. Bartlna in kličemo:

„O Kriste, ki si iz ljubezni do nas
za grešnike hudo trpel,
povej, če si tam v veličanstvu nebes
namestnikov svojih vesel? —
Mar ne bi kot nekdaj pleteni vzel bič,
iz božjih prepodil jih hiš? —
Premehek, predober si, Jezus, do njih,
da tako početje trpiš! —
A naj ti Vaupotiči besné,
ni nas in ne bode nas strah!
Prosvete kresovi v domovji gore!
Kdo bil bi boječ še in plah?“ —

„Veritas“

Iz Podsrede. „Gospodarjev“ dopisnik gosp. Bartl hujska ljudi proti „Nar. Listu“. Pozival je nekega našega somišljenika iz Železnega, naj takoj vrne naš list v Celje. V zadoščenje je nam, da se duhovni gospodje boje našega lista, ker je to znamenje, da je list na pravi poti! — Hujskanje g. Bartolomeja je našim ljudem le ne-

kak „mene tekel fares“, ker lista nočejo vrniti, temveč ga radi berejo, poročila iz Podsrede. In zategadelj bomo povedali v prihodnjih listih, marsikaj „zanimivega“ iz našega kat. izobr. dr!

„Veritas.“

b **Iz Podsrede.** „Slov. Gospodar“ poroča z dne 19. tm., da je g. And. Šket blizu Kozjega umrl. Zopet dokaz, da so poročevalčevi možgani popolnoma skisani.

Iz Podsrede. Pogreb rajnega nadučitelja A. Šketa se je vrsil v petek, dne 20. tm. dopoldne. Kako priljubljen in občespoštovan je bil pokojnik, pokazalo se je pri pogrebu. Vdeležilo se ga je več č. gosp. duhovnikov, mnogo učiteljstva, več tržanov iz Kozjega, veliko število ljudstva ter šolski otroci. Gosp. kanonik je imel lep nagrobni govor. Eden učitelj se je na to od rajnega poslovil z lepimi besedami, ki so marsikoga ganile do solz. Ko so še pevci-učitelji zapeli pretresljivo nagrobnico: „Blagor mu, ki se spočije...“ ločili smo se od rajnega s težkim srcem, želeč mu: Bodi mu lahka zemljica domača! J. P.

Podsreda. „Sl. Gosp.“ minulega tedna je zopes neusmiljeno planil po moji malenkosti. Napad zavrnem le s preziranjem! Pa, da ste mi zdravi, gospoda pri „Slov. Gosp.!“ — Železno nad Podsredo, dne 21. avg. 1909. — **Josip Planinc, junior.**

b **Podsreda.** 15. avgusta. Že smo mislili, da se je srborita žilica našega „gromovitega in slavnega propovednika“ g. Vaupotiča umirila, ker je nekaj nedelj samo neke nauke bral in nič zabavljal čez napredne farane. A danes, ker je zopet praznik, se je nanovo razkačil in v slogu indijanskih pripovedk orisal najprej nadlege in težave španskih duhovnikov in nun, ki so bili pri zadnjih nemirih pred oltarjem umorjeni itd. Potem je priporočal svojim revnim kimovcem „Domoljub“ v čitanje ter trdil, da so samo napredni časniki zakrivili tako strašno in strastno gonjo proti klerikom na Španskem. Rekel je, da tudi v našem trgu skoraj v vsaki hiši berejo take liste, ki pa strašno smrdijo, da, cel trg je poln smrada! — Bravo, g. Matijče, ne samo ves trg, vsa fara smrda, in ves ta smrad izhaja iz — farovža! — (To tudi ovekovečite v kroniki, da bodo vaši potomci vedeli, kakšni fajmoštri so nekdaj župnikovali v Podsredi, kakor obljubujete, da bodete pisali v kroniko kako veliko število naprednih listov prihaja v Podsredo).

b **Bizeljsko.** Očka Pečnik in nekateri njegovi pristaši so vložili ugovor zoper volitev občinskega odbora z dne 30. julija tl. t. ta dan je volil II. in I. razred; a zoper volitev III. razreda, ki se je vršila dne 29. julija, ni ugovora nikagega. Čujte in strmite! Kaj so nam v prizivu za en § citirali; češ, zakon z dne 10. dec. 1907. št. 91. dež. zak. določa § 17, da se morajo volilcem in sicer v njih stanovanja najmanje tri dni pred volitvijo dostaviti legitimacije in glasovnice. — „No saperment“, sedaj jih pa že imamo, so si mislile te kunštne glavice. Pri tem stavku so jim možgani zavreli in srca poskočila od veselja; vsled česar se niso očka Pečnik pobrigali, da bi bili čitali tudi peti odstavek istega paragrafa. ki veli: Volilci se morajo istočasno z razpisom volitve po nabitku povabiti, da sprejmejo svoje izkaznice, v slučajih, v katerih bi te iz kateregakoli vzroka najkasneje tri dni pred volilnim dnevom še ne bile izročene, pred volilnim dnevom po občinskem uradu. Tako, očka Pečnik; iz te moke ne bo kruha, posebno za Vas ne. Ako bi res c. kr. namestnija volitev II in I. razreda razveljavila (III. ne more ker ni zoper istega ugovora), bodite očka uverjeni, da bodeta prej dr. Benkovič in dr. Jankovič na Bizeljskem častna občana, kakor pa Vi obč. odbornik. Razumete? Sicer volitev ne bode razveljavljena; ampak to Vam pribijemo, da Vam je odklenkalo. — **Bizeljski mladenič.**

b **Klerikalna požarna bramba na Bizeljskem** je baje na Lorenčevo nedeljo nameravala iti k procesiji za špalir, a glej smolo; — blagajnik si ni „cviker“ v sobota „spaliral“; pa ni mogel iti in zato ni bilo mogoče moštva skupaj spraviti. Klerikalci imajo pač smolo pri nas.

Celjski okraj.

c **Ogledovanje goveje živine v okraju Celje** bo 1. sept. 1909 na mestnem sejmišču blizu klavnice v Celju. Začetek ob 8. uri zjutraj. Darila priznati je dovoljeno samo čistokrvnim murodolcem oziroma polutnikom imenovanih plemen, ki imajo stalno stanje v celjskem sodnem okraju. Drugi se k ogledovanju ne pripuste. Za ogled je določenih 750 K državnih, 390 deželnih in 600 okrajnih daril. Dobilo se bo: a) za bike 5 državnih daril po 100, 90, 70, 60 in 50 kron, 3 deželne po 80, 60 in 50 kron, 2 okr. po 40, 4 okrajne po 30 in 6 okr. po 20 kron; b) za krave: 1 drž. darilo po 60, 2 drž. po 50, 2 drž. po 40, 2 drž. po 30 kron, 2 dež. darili po 50 in 40 kron, 2 dež. dar. po 30 kron. 2 okr. dar. po 25 K, 4 okr. dar. po 20 K, 6 okr. dar. po 15 K, c) za telice in bikece: 2 drž. darili po 50 in 30 K, 2 dež. darili po 30 in 20 K in 6 okr. daril po 10 K. Vsega skupaj se bo torej razdelilo 1740 kron. Eden razstavljalec ima v eni vrsti pravico samo eno denarno darilo, ako pa prižene najmanj 3 goveda, ki bi po splošni razsodbi imela dobiti drž. in dež. darila, ima pravico do ene ene bronaste kdor prižene najmanj 6 takih goved, do ene srebrne svetinje. Polovica okrajnih daril se bo priznalo edino živinorejcem kmetskega stanu. Ogledovanje se začne točno ob 8. uri in mora biti vsa živina točno ob 7. uri že na mestu, da se določijo živalim stališča. Pri tem splošnem ogledovanju govede se bodo razdelila tudi darila 460 K, koja so se priznala bikorejcem pri spomladnem licenciranju pod pogojem, da se priženejo biki k temu ogledovanju. V nasprotnem slučaju zapade darilo. — Malovredna živina se nima prignati.

o **Za ravnateljsko mesto na slovenski kmetijski šoli v Št. Jurju ob Juž. žel.** se z veliko vnemo poteguje znani zagrizeni Nemec Ehrhardt z mariborske vinorejske šole in ima baje celo upanje — vsaj govori okrog tako — da ga dobi. Mi že danes zatrdimo deželnemu odboru štajerskemu, da bi bilo to za nas na vsak način znamenje za boj. Kaj takega je pa že vendar preveč!

a **Trgovsko- in obrtno nadaljevalna šola v Št. Jurju ob J. žel.** je že potrjena. Pouk se začne jeseni.

o **Sokolska slavnost v Št. Jurju ob Juž. žel.** je prekrasno uspela kljub vsej klerikalni agitaciji. — Sokolov iz Celja, Žalca, Trbovelj iz Maribora je došlo preko 70. Ljudstva je bilo zbranega na tisoče. Na kolodvoru je pozdravil šentjurskega sokolskega odseka br. Čulek, pred trgom je v iskrenih besedah slavil prihod sokolov občinski odbornik g. Jože Podgoršek, v trgu pa so bili sprejeti sokoli od narodnih dam, slov. požarne brambe in veteranskega društva. Bil je to krasen dan, kakoršnega dosedaj še ni bilo v Št. Jurju.

o **Iz Št. Jurja ob Juž. železnici.** Mladeniču Žličarjevemu Franceku je za vedno zasigurana naklonjenost g. župnika, kaplana Žganka, njegove matere „Žgankovke“ in farovške kuharice, ki so dandanes največje avtoritete v Št. Jurju. Te avtoritete so za bojazljivce in klerikalce tako silne, da jim je vsled tega tudi že Žličar sam postal avtoriteta. Da je imel zadnjič smolo v prilasteni si vlogi poštnega komisarja, to vse vkup malo moti, blamaž je ta mladenič že doživel veliko in jih še bo. Lansko leto je zvedel, da ustanavljajo napredni obrtniki in drugi naprednjaki obrtno in trgovsko nadaljevalno šolo in kaj sta si zmislila z Žgankom? Otvorila sta takoj nadaljevalno šolo za vajence v katol. „izobraževalnem“ društvu, razpošiljala vabila trgovcem in obrtnikom, pregovarjala vajence in Žličar Francluh pa je bil naenkrat učitelj v vseh potrebnih predmetih. S tem sta mislila napraviti nameravano trgovsko in obrtno nadaljevalno šolo, ki se je ustanavljala, nepotrebno; nje ustanovitev sploh onemogočiti, je bil končni cilj. (Kaj si vse ne zmisli klerikalec! Op. uredn.) Dasi je nepotrebni strah pred duhovščino in klerikalci sploh med trgovci in obrtniki velik, vendar se niso odzvali vabilu Žličarjevemu in mu niso pošiljali vajencev v nauk. Sram jih je bilo to storiti, kajti vsi vajenci so bili prepričani, da je gorostasna bedarija misliti, da bi bil Francluh, ki je bil pred klerikalno posojilnico le „taverhar“ po trgu, in ki zdaj nekaj let poleg tega (zaradi političnih zaslug za klerikalizem) opravlja v klerikalni posojilnici tajniške posle, da bi bil tak človek, ki ni bil nikjer in se nikdar ničesar ni učil (razun ljudske šole, ki jo je slabo obiskoval) sposoben dajati vajencem isto znanje, ki jim je za poznejšo samostojnost, ko bodo trgovci oziroma obrtniki, tako zelo potrebno. Tako domišljavega ga je naredil naduti Žgank, o čegar drugih duševnih zmožnostih vedo njegovi ožji tovariši na gimnaziji peti slavospev. Po Žgankovem mnenju je najbolja sposobnost za poučevanje v znanostih in umetnostih. tako dovršeno katoliško prepričanje, kakor je je dokazal napram bližnjemu že večkrat naš Francluh.

z **XI. poročilo Južnoštajerskega hmeljarskega društva v Žalcu dne 24. avgusta o rasti in kupčiji hmelja v Savinski dolini.** Obiranje goldinga vrši se vsestransko in bode v teh dneh končano. Pozni hmelj zori. Dosedaj posušeni je glede barve in kakovosti prav dober. Poželjenje po njem je prav veliko in so si, zlasti nekateri bavarski kupci osvojili večje partije po 120 do 155 K (danes) za 50 kg.

z **Na Bregu** priredi „Bralno društvo“ v nedeljo veliko ljudsko veselico na vrtu gostilne g. Radeja. Spored prinesemo.

v **Hrastniške novice.** 17. tm. smo pokopali na Dolu g. Ivana Plaznika, rojenega iz stare hrastniške rodovine. Bil je imeniten lovec. Prejšnje čase je sodeloval pri slov. pevskem društvu. Njegova služba pri znanemu Burgerju ga je prisilila do odpadništva. Pred krsto je bil venec s frankfurtarskim trakom, na grobu so mu peli nemčurji. Obžalujemo njegove sorodnike.

Slovenski zdravnik, dr. Branko Žižek se je povrnil v Hrastnik ter zopet redno ordinira. Imenovani je tudi izvrsten zobozdravnik.

d **V trgu Št. Jur ob J. ž.** je bil izvoljen za župana klerikalec Franc Pisanec.

v **Kmetijska podružnica v Trbovljah** ima svoje tretje glavno zborovanje v nedeljo, 29. tm. in sicer ob 3. uri popoludne v novi šoli. Pri tem zborovanju bode predaval o zadružništvu znani veščak g. Miloš Stibler, katerega pošlje Zadružna Zveza v Celju. S tem se nudi članom, pa tudi ljudem, ki sicer niso kmetje, da se seznanijo v glavnih strokah zadružništva, ki je življenski pogoj kmetov in malih obrtnikov. Seveda ima vsakdo prost vstop.

c **Pri dopolnilnih občinskih volitvah v Grižah** 17. tm. sta prodrla klerikalca Šuler in Poteko.

c **Drenažni tečaj** se vrši v svrho izučenja poklicnih praktičnih melioracijskih preddelavcev vsled odredbe dež. odbora v Mozirju od 13. do 18. septembra t. l. Dež. odbor razpisuje tudi 5 štipendij po 20 K, da se omogoči nepremožnim kmetijskim delavcem udeležba na tečaju.

c **Iz Gornjegagrada.** Kaplan Berk se strašno jezi nad temi preklicanimi liberalci, ker tako strašno pišejo in baje tudi lažejo o njem. Grozi celo s tožbo, to da samo po gostilnah. Mi pa kaplanu Berku odkrito povemo, da je naš namen ravno ta, izzvati tožbo, ker smo za njo tudi pripravljeni. Mi bi radi, da bi se vse, kar smo pisali, tudi sodno dokumentiralo in povemu mu že danes, da bo Gornjigrad zanj drugi Rajhenburg. Zato le ven na bojno plan, gospod kaplan! Saj ste se sami izrazili, da želite boj. Na prav prisrčno svidenje!

v **Velika elektrarna za Savinsko dolino.** Nemški listi poročajo: „Ljubeznjiva Šaleška dolina, vsporednica Savinske doline, štaj. hmeljnika, krije v sebi neizmerno bogastvo na premogu in sicer v taki množini kakor noben drug premogovnik. Na temelju dosedanjih poskusov je ta premog posebno pripraven za dobivanje plina; sedaj pa se hoče del teh velikanskih premogovnih zalog porabiti za električne svrhe. V najbližjem času se bode sezidala blizu škalskega rudnika v Pasji vasi velika električna centrala, ki bode dane ugodne pogoje (premog) izrabljala in oddajala električno silo vsled racijonelnega obrata zelo po ceni. Dobivali pa ne bodo samo vsi večji kraji in že obstoječe tovarne električne sile v obliki luči in gonilnega sredstva temveč se bodo pri vabili tuji podjetniki, da se naj ozirajo na Savinsko dolino vsled te ugodne okoliščine. Pogajanja so že v teku; pričakovati je, da bo državna železnica posvetila v interesu novih ustanovitev in v lastno korist celi zadevi vso pozornost. Že naslednje dni bodeta prosila inženirja Rathaušky in Reinisch za komisijonelni ogled. Najprej se bodo napravile priprave za proizvajanje 12 tisoč konjskih sil, a se bode to sčasoma razširilo na 50 tisoč..“ Tako se nam godi Slovencem: naravno bogatstvo naše zemlje izkoriščajo podjetni tujci. Nova taka tovarniška podjetja v Savinski dolini bodo sicer povišala promet, koristila morda tudi deloma našim trgovcem in obrtnikom, dala priložnost za delo in zaslužek, a trpeli bodo nedvomno naši kmečki posestniki vsled pomanjkanja in draženja delavnih sil in trpeli bodemo narodno znatno škodo.

Mariborski okraj.

m **Izpod hočkega Pohorja.** Tukaj je neki kmet pred 3 leti dobival ptujsko kroto brez vsakega naročila. Vrnil ga je, ko je videl, kaj je na njem, sedaj čez tri leta pa dobi sledeče zanimivo pismo: N. N.. v... Ker je od Vas naprošeni rok za plačilo (za kak rok ni nihče nikdar prosil!! Op. poročevalca!!) zaostale naročnine za list „Štajerc“ že davno pretekel, opozarjamo Vas tedaj še enkrat, da poplačate ta dolg v znesku (s stroškami [Heil Linhart!]) K... tekom 8 dni. Drugače bi bili primorani, da vložimo po svojem pravnem zastopniku proti Vam — **že pripravljeno tožbo** (aha! Plachki mora tudi nekaj zaslužiti!! Op. uredn.), kar bi Vam napravilo velike stroške (seveda!!) Spoštovanjem Verwaltung des „Štajerc“ in Pettau — Upravništvo „Štajerca“ v Ptuju. — Lep pozdrav, kaj?! O ti veliki prijatelji kmeta in vaša brezmejna ljubezen do kmetskega ljudstva!

Spodnje Hoče Čudnega gospoda imamo tukaj za učitelja naših otrok. Ta človek je postal predrzen do skrajnosti. Svojim učencem veli, da morajo pozdravljati s heil. Skoraj neverjetno,

ali vendar resnica. Slovenski otroci naj bi pozdravljali tako, res čudno. Gosp. učitelj Gatti, velimo vam za vselej: Nehajte s tako ostudnim politiziranjem in učite otroke tiste pozdrave ki so predpisani. Drugače pridemo z rečmi na dan, ki vam ne bojo posebno ljube. Govorili bomo, kaj je bilo v št. Jurju ob Pesnici in pa v Hrastniku. Zadosti masla imate na glavi, zato ne hodite preveč na solnce ker bi vam maslo začelo teči po obrazu, in bi vas ljudje potem spoznali, kakšen mož ste. Veste gosp. Gatti, če se kmalu ne poboljšate, bomo govorili drugače. Enkrat vas je že politika „panala," zna se Vam pripetiti to še enkrat!

m **Iz žitečke vasi.** Na žitečkem. Ali kakor mu tudi pravijo „digoškem" brodu vladajo v zadnjem času precej čudne razmere. Človek sicer ne ve, komu bi pripisal to malomarnost na rovaš. Vendar je stvar brodarskega društva, da brodovju malo bolj na prste gleda, da bo svojo službo malo bolj vestno opravljal, da se ljudje ne bodo toliko pritoževali. Prigodi se namreč neštetokrat, da mora pešec pa tudi voznik po cele ure čakati, predno se poljubi brodarju odrešiti ga in prepeljati ga na drugo stran. Kako sitno je to človeku, ki se mu mudi in ki bi moral biti ob gotovem času na določenem kraju, si vsakdo lahko misli! — Pa tudi vozna živina je izpostavljena nevarnosti, da se prehladi, če mora predolgo stati. Mislim, da bo ta rahel opomin zadostoval, da se na kompetentnem mestu poskrbi za red. — **Popotnik.**

o **„Alois Leber, Mauermeister, Strass".** Kdo je to? Kakor stoji s temi besedami zapisano na tabli pri stavbi **„Društvenega doma" v Št. Ilju,** zida Alois Leber iz strastno nemške občine Strass, ki je dala šentiljskim nemškim privandrancem iz rajha državljansko pravico, da so sedaj lahko v Št. Ilju občinski volilci, slovensko narodno hišo (to bi naj vsaj bila po klerikalnem zatrjevanju). Nemški komando zveni nad slovenskimi delavci pri gradnji šentiljskega doma. Tudi načrt je seveda nemški. — V „Sitzungssaalu" se bodo zbirali slovenski klerikalni mladeniči k slavnostim in v „Lesezimmeru" bode visel „Slovenski Gospodar" poleg „Straže" in „Slovenca".

V Zg. Poljskavi je imel predzadnjo nedeljo poslanec Pišek shod, ki se je med drugim izrekel za slovensko vseučilišče v Ljubljani — Zanimivo je, da je dal posl. Pišek skleniti rezolucijo, v kateri bi se pooblastilni zakon za trgovske pogodbe z balkanskimi državami pod gotovimi pogoji pripustil.

d **Blazni krojač.** 52 letni krojaški pomočnik Kovač v Mariboru, doma iz Kostrivnice v rogaškem okraju se je 15. t. m. zvečer sprl s svojo ženo in jo je z nožem dvakrat zbodel v glavo. Nato je zbežal, a ga je že ponoči policaj Kalhammer našel in zaprl. Kovaču se meša. Sedaj je živel v mnenju, da ima dobiti pri mestnem magistratu 100 tisoč kron. Bil je že dvakrat na opazovalnici za blazne v Gradcu.

a **Nesrečna posledica tepeža.** Pri nekem pretepu na Tezni pod Mariborom je nek dragonec tako udaril 76-letnega Radeckijevega veterana po glavi s sabljo, da je sedaj v bolnišnici umrl.

Slovenjegraški okraj.

z **Hans Woschnagg — odložil deželnozborski mandat.** Kakor smo zvedeli iz zanesljivega vira, je odložil Hans Woschnagg svoj deželnozborski mandat. Mož je s tem korakom pokazal, da ima več vesti in časti v sebi kakor oni spodnještajerski renegati, ki so ga navzlic temu, da so vedeli za njegovo preteklost, volili za deželnozborskega poslanca in osmešili na ta način svoje nemštvo pred celim svetom. Heil celjskim nemškim špispurgarjem k blamaži!

a **V Slovenjgradcu** se naseli nov slovenski odvetnik dr. Bratkovič. Slovenjgraški Slovenci so sedaj dobili naenkrat slovenskega zdravnika in odvetnika.

a **Veliko električno centralo** nameravata zgraditi inženirja Rathausky in Reinisch v Pasji vasi bl. Šoštanja. Centrala bi naj prvi čas proizvajala električne sile za 12, pozneje pa za 50 tisoč konjskih sil, katere bi se oddajale obrtnikom in tovarnam.

u **Iz Plešivca pri Velenju.** V nedeljo 15. tm. se je vršila na Plešivcu šolska stavnost. Udeležilo se je je ljudstvo zelo mnogoštevilno, tako da je bila šolska soba natlačeno polna. Igrali so otroci predstavico o štirih letnih časih in priznati se mora, da so izborno deklamirali, kakor tudi res krasno peli. Posebno lepe pa so bile deklamacije in so je otroci tako čudno in z občutkom predavali, da je bilo celo priprosto ljudstvo do solz ganjeno. Po predstavi so dobili vsi šolski otroci malo južino, h kateri so prispevali g. udje kraj. šol. sveta in gospod šolski vodja. Prisrčna hvala jim zato. Prisrčna hvala pa še posebej vrlemu gospodu šolskemu vodju Henriku Bregantu, za ves njegov trud, ki ga je imel z mladino, da je onemočil na enorazrednici tako imenitno igro in nam pripomogel do tako izbornega vžitka.

Ljutomerski okraj.

v **„Na pomoč."** Popravljamo dopis „Na pomoč" z dne 16. tm. v toliko, da je pripeljal v teku preteklega tedna g. Alojz Rajh tržan iz Ljutomera voz zelenjave na Libanjo, ter dostavimo in naznanjamo, da bo takrat pomotoma imenovani podstarosta Sokola Joško Rajh ta teden, v četrtek popoldne, storil enako dobro delo v pomoč prizadetim. Pripeljati hoče tudi en voz zelenjave na Libanjo, Obdarjeni v Ormožu in na Libanji se iskreno zahvaljujejo za njim izkazani sočutni dar z Murskega polja. Prispevali so takrat Krapje, Mota, Stročja vas in Ljutomer. Dobra volja k pomoči pokazala se je vsestransko. Na Murskem polju imamo tudi v obilici semenja, zelenjav, žita itd. z čemur bi se tudi lahko in rado pomagalo. Pomožni odbor naj pošlje poznika, pomoč pri zbiranju bo tukaj na razpolago, in pomožni odbor naj semenja prizadetim in potrebnim v Ormožu razdeli.

v **Iz Ljutomera.** Zveza gas. društev obhajala je na ces. rojstni dan slovesno 15-letnico pri g. Vanpotiču v Noršincih. Prišla je tudi črna garda v osebi znanega zagrizenca kaplana Škamleca in njegovega brkastega sekretarja. Kaplan se je čutil spet poklicanega, v dolgem govoru udrihati po „brezverskih" liberalcih tako, da je navzoči K. iz K. vskliknil! „Zdaj pa je že hujskarije dovolj!" Ta izraz pojmljive nevolje je zadostoval, da se je užaljenega gosta siloma odstranilo, češ, da se „zrak očisti!" — Ne najdemo izraza, s katerim bi dovoljno opisali to predrznost kaplančetovo, ki se vrine v mirno, veselo društvo, da povzroči tam politično prasko. Da se zrak očisti, bo treba iztrobiti ljudstvu strah pred črnimi suknjami in take hujskače posaditi na cesto, kamor spadajo, ne pa krivca spoštovati, užaljenega gosta pa siloma odstraniti! Upamo tudi, da bo v bodoče gospod načelnik bolj čuval miroljubne goste pred napadi takega zbesnelega človeka.

v **V Radincih na Murskem polju** so Slovenci zmagali proti nemškutarjem. Župan je postal — že šestič — gosp. Anton Divjak, prvi svetovalec pa g. Zemljič.

a **Iz Ljutomera** 18. avgusta. Iznenadila nas je vest, da je prestavljen povsod priljubljeni in vobče spoštovani g. kaplan Tkavc. To je že pri nas stara pesem: kar je dobrega, se nam vzame, smeti pa ostanejo. Boj, katerega nam napoveduje knezoškof na ta način, bo postal nad njegovo pričakovanje oster! Odhajajočemu želimo vso srečo, bil je pošten duhovnik, kteri je užival splošno spoštovanje.

Danes se je tukaj slovesno obhajal cesarjev rojstni dan. Veteransko društ. iz Sv. Jurja nam je podalo jasen dokaz nezavednosti! Neglede na nemški komando, so se klatili samo po nemških gostinah, se bratili in hajlali z ljutom. nemškimi gasilci. Naravnost odurno pa je še bilo videti, kako je marširal načelnik roko v roki s tukajšnjim davkarskim slugom na čelu oddelka. Vse to je milo rečeno — škandal!

Zveza gasilnih društev je obhajala istočasno svojo petnajstletnico, gasilci so nastopili častno in strumno: vsa čast njim! Žalibog je uganjala neumne šarlatanerije dobroznana špecijaliteta ljutomerskih starih devic. Neki gasilec je namreč hotel podariti spominske medaljone tudi nekoliko trškim hčeram, ki so stale v bližini — naenkrat se pa zaleti tista stara relikvija v njega, češ: „tem ne, tem ne, te so sokolske, ne katoliške!" — Tej osebi, ki sicer ni vredna, da bi se dalje z njo pečali, kličemo samo: Sram te bodi! Če ne boš skoraj mirovala, poklicali bomo desetletja za pričo tvoje „verne klerikalnosti". Osobito, če ne bo kmalu izgubil v „Straži" vsled tvojih brk, bomo ti enkrat z veliko laterno pod nos posvetili!

Naš „velespoštovani častiti" Škamlec baje sedaj nič več ne pišejo v liste, ker se imajo veliko učiti za župnijski izpit, pravi brkasti šefaranžer kmečke zveze! Nam pa se le zdi, da hočejo ta častiti gospod iti kmalu „fehtat", kakor svoj čas Sokol, in da radi tega tako pridno študirajo. Mi pa vemo, zakaj takih ljudij ne smemo podpirati, osobito, ko iz sosednjega okraja prosi obupno pomoči toliko ubogih rojakov, kterim je toča uničila vse na leta, kteri imajo preživeti sebe in deco in ne vedo, od ktere strani jim bo jutri usmiljena roka prinesla najpotrebnejšega živeža! Podpirajmo te uboge rojake, ne pa krmiti ljudij, ki podpore niso potrebni in tudi ne vredni!

a **Sv. Jurij ob Ščavnici.** Dne 29. avgusta priredi narodno dijaštvo pod okriljem „Ljutomerske Čitalnice" trodejansko veseloigro „Cigani". Narodna dolžnost vsakega zavednega Slovenca je, da ta dan poseti prijazni Št. Jur, saj se čisti dobiček obrne v prid družbi sv. Cirila in Metoda in v prid „Šentiljskemu domu". Zanimiva bo tudi telovadba dijakov na orodju. Po predstavi bo prosta zabava in ples. Hvalevredno za naše bralno društvo je, da nam je odstopilo ta dan svoj oder in se ni prav nič oziralo na strankarstvo. To je lepo, to je bilo narodno. Še enkrat vsi zavedni Slovenci pridite! Antonjevčani, Andrašovčani, Malonedeljčani, Ljutomeržani, Križovčani in Verženci pridite 29. v Sv. Jur, da položimo mal dar, domu na altar!

Ptujski okraj.

v **Zakaj si poslanec Meško** ni takoj ogledal po toči poškodovane občine ormoškega okraja? Na vprašanje nekega posestnika, zakaj si Meško ni ogledal po toči poškodovanih krajev ampak, se odpeljal v Brezje na božji pot, je odgovoril: „Kak bi je priša do toga, ka bi ovin šenka 14 K, kere sen že naprej plača za rumaje?" Dotični posestnik pa mu nato odgovori, kako pa bi naj prišli revni, po toči tako grozno prizadeti posestniki do tega, da morajo izgubiti tisočake in tisočake, a gospod poslanec ne bi mogel pozabiti tistih bornih 14 K? Zakaj pa se je dal voliti za poslanca, ako ne more in noče izpolnjevati svojih poslanskih dolžnosti? Meško je utihnil kakor riba in samo čudežu se je zahvaliti, da ni zopet pokazal — fige.

d **Od Sv. Bolfenka pri Središču.** V nedeljo, dne 15. t. m. bi se imel vršiti po večernicah v Jastrebcih javni politični shod, katerega je sklical klerikalni deželni poslanec Meško, a je bil onemogočen radi odločnega nastopa naprednih volilcev. Meško je namreč kar sebe postavil za predsednika, podpredsednikom pa je imenoval znanega Munda iz Vodranec, ne da bi vprašal volilce, če so s tem zadovoljni ali ne. Pa samovoljni nastop je izzval odločen odpor; zbrano ljudstvo je zahtevalo volitev predsedništva, toda gospod poslanec Meško je zbranim volilcem pokazal „figo" z besedami „to glejte". Vsled tega skrajno neprimernega in netaktnega čina „poslanca" Meška, ga ljudstvo ni več pustilo k besedi. S tem je bil shod končan. Sedaj pa se je začelo od klerikalne strani naše napredno ljudstvo obdelovati na vse načine krščanske ljubezni. Oba navzoča duhovnika, miklavževski gospod kaplan in bolfenski gospod župnik z Meškom in Mundom vred so se vedli 3 ure tako, da je zbrano ljudstvo sklepalo roke in se vprašalo, če so to res duhovniki. Kmete so pitali s fagabundi, osli, divjaki itd. Ob takem izzivanju naprednih volilcev se je res čuditi njih hladnokrvnosti, da so to mirno prenašali. Ali pokazali so, da stojijo na višji stopinji izobrazbe nego zbrane duhovne posode.

v **Tisti poslanec Meško,** ki je na shodu pri sv. Bolfenku pokazal zbranim volilcem — figo, je še tudi na drugi način kazal svojo izobraženost. Tako je nazival nekega kmeta, velikega posestnika, „vagabund", druge je pital z divjaki, norci itd. navsezadnje pa jim je pokazal „dolgi nos". Škoda, da nismo imeli fotografa! „Kmečka zveza" je lahko ponosna na tega izobraženega poslanca, ki se bode sicer tudi moral za ta čin zagovarjati pred sodiščem.

v **Na shodu pri sv. Bolfenku** so se zbrani duhovniki bahali kmetom, koliko plačajo davka. Miklavževski kaplan Štuhec je rekel, da plača, ne vem več koliko, nad 100 K. Nekateri volilci so nato dejali, da so z ozirom na duhovnike pač veliki reveži, župnik Zadravec pa jim zakriči: **„Siromaki naj poginejo!"** Neverjeten slučaj surovosti in brezsrčnosti, ki kaže res v značilni luči naše duhovnike.

v **Konj si je zlomil nogo** pri Hajdinu na Dravskem polju. Dogodilo se je to na že znanem mestu, kjer je našel pred nekoliko dnevi smrt polkovni zdravnik Dr. Sommer. Knez Liechtenstein je namreč besnel s svojim automobilom iz Ptuja v Maribor. Kar se prestraši upreženi konj, skoči v cestni jarek, pade ter si zlomi nogo. Tokrat pa Lichtenstein ni storil kakor delajo drugi plemiči, marveč izstopil je, poizvedel po škodi, plačal, ter nekoliko lajši šel.

d **Mesto poštnega ekspedijenta** pri Sv. Andreju v Leskovcu je dobil g. J. Horvat.

d **Iz Svetinj.** Dne 22. avgusta je umrl v 76. letu svoje starosti cerkveni ključar, bivši posestnik in dolgoletni župan g. Andraž Zadravec v Veličanah.

Darujte za Dar. sklad!

Novice iz slovenskih krajev.

d **Kandidat narodno napredne stranke** za dolenjsko mestno skupino je Fran Višnikar, sodni nadsvetnik v Ribnici.

d **„Slovenec“ — protikatoliški.** V nedeljo je imel g. Terseglav v Mirnu govor, ki ga je priobčil v ponedeljkovem „Slovencu“. Ta govor sta še oni večer v neki ljubljanski kavarni čitala dva duhovnika z dežele in ga ostro obsojala, češ, da je protikatoliški, da je gosp. Terseglav s tem govorom grešil proti temeljnim naukom katoliške vere in da bo moral ta govor preklicati. Gospoda z dežele sta govorila tako glasno, da so jih slišali skoro vsi gostje. Najznačilnejše je bilo da je eden rekel: „Slovenec“ sploh ne pozna verskih resnic in verskih naukov drugi mu je pa pritrdil. — To smo že davno vedeli.

d **500 kg težak kos železa** je padel v tovarni na Javorniku na Gorenjskem v pondeljek zjutraj na 24 let starega tovarniškega delavca Andreja Smoleja s Koroške Bele in ga ubil.

d **Česa si ne upajo klerikalci** v volilnem boju za goriške deželnozborske volitve! V Rihenbergu, kjer so si klerikalci pridobili pred kratkim časom novega volilca v prvem razredu s častnim občanstvom, je tamošnji klerikalni župan Pavlica zaprl občinsko pisarno in ni pustil, da bi naprednjaki pregledovali volilne imenike. Najsmelejših sredstev se poslužujejo klerikalci v volilnem boju!

d **Na postaji v Gorici** so tudi restavracijski natakarji surovi z slovenskim ljudstvom. Ako je kak priprost slovenski človek zašel v restavracijo II. razreda, mu surovo kričijo nasproti: „Tam! Marš! Ven!“ Izlasti oblasten je neki natakar, ki govori samo nemški. Če slovenski kmet hoče v restavracijo II. razreda, mari njegov denar ni toliko vreden, kakor vsakogar drugega?!!

v **Častno diplomo v slovenskem jeziku** je dobil prostovoljec pri 27. pešpolku v Ljubljani Dolenc pri zadnjem vojaškem streljanju na voj. strelišču za 71% zadetih strelov. Slovenska diploma pri vojakih — gotovo nekaj izvanrednega!

a **121.000 kron obresti,** ki jih je dolgovala kranjska dežela za potresno posojilo državi, je finančni minister Bilinjski odpisal. Svoječasno smo poročali, da je Ljubljani sami odpisal 900.000 kron. Klerikalno časopisje hoče slikati odpis 121 tisoč kron kot uspeh klerikalnih poslancev. Ne pove pa, da dr. Šusteršič, dr. Krek in druge klerikalne korifeje pred Bilinjskega niti — ne smejo stopiti.

v **Velik požar** so imeli 16. tm. v Št. Jurju, občina Mirna peč. Trem gospodarjem je ogenj uničil hiše z gospodarskimi poslopji in z vsem, kar je bilo v njih.

z **Nesreče na železnici.** V Beljaku je prišel med puhače dveh vagonov paznik Hofer, ki so mu ogrodje hudo zdruzgotali. — V Gornjem Dravogradu se je pa poštni sluga Niescher, v strahu, da zamudi vlak, zaletel brzečemu vlaku naravnost v stran. Kolesa so mu odtrgala obe nogi.

v **Narodne noše na Gorenjskem** zginjajo, tako poroča „Gorenjec“. Pravi, da ljudje vse dragocene predmete narodnih noš prodajajo. „Ako bo šlo tako naprej“ — pravi list — „izgubi naša dežela vse te zaklade za vedno. Obenem pa bode tudi izginilo zanimanje za narodno nošo. List k koncu poziva, naj se osnuje deželno društvo za ohranitev narodnih noš in starin.

v **Volilno razpoloženje na Goriškem.** V klerikalni stranki se bojujeta pri določevanju kandidatov dve struji: starejša Gregorčičeva in struja mladih fanatikov, ki bi se tudi Gregorčića radi otresli, V naprednih vrstah pa je, kakor povzemamo iz „Soče“, zavladala neka malodušnost in nezanimanje za volitve. Treba bo od naprednih strank ogromnega agitacijskega dela, da to malodušnost stro, da zanesejo sveže gibanje v svoje vrste, da se ne zgodi, kar se je zgodilo pri nas in na Kranjskem!

Poučni kotiček.

Tlačanski duh v našem ljudstvu.

V št. 7—8 „Sv. M.“ pripoveduje neki popotnik sledeče:

Na svojem potovanju sem prišel nekoč na precej visoko goro, kjer je stala cerkev, župnišče in krčma. Prenočil sem v krčmi, kjer me je zjutraj vzbudilo veliko vpitje in hrup. Odprl sem okno in pogledal ven.

Po strmi poti navzgor so rinili kmetje vozove, naložene s kamenjem, opeko, peskom in vapnom. Pred vsakim vozom je bilo vpreženo dvoje do troje parov volov, toda pot je bila strma in vozovi so se le počasi pomikali navzgor med velikim vpitjem in preklinjanjem utrujenih ljudi. Poleg krčme pa so delavci razkopavali župnišče. Jutro je bilo lepo, jasno. Naslonil sem se na okno in gledal uboge trpine, ki so se trudili z vozovi in živino v klancu.

Bili so to ljudje žuljavih rok, zagorelih obrazov, ki jih je obsodil bog, da bodo v potu svojega obraza jedli svoj kruh. Ura je bila šele štiri zjutraj. Čudno se mi je zdelo, da podirajo župnišče, ki sem ga prejšnji dan občudoval z doline, ker se je tako lepo prilegalo na vrhu griča. Bilo je enonadstropno, z opeko krito. Šel sem torej pogledat delavce, ki so razkopavali stene. Bilo je to krepko zidovje, trdo kakor kamen, tako da so odskakovali krampi in eden delavec je vpil: „Saj bi bilo komaj, da bi zavrtal in razstrelil.“ — „Zakaj podirate to krepko zidovje?“ sem vprašal krčmarja, ki je tudi prišel za menoj. — „Komisija je tako sklenila,“ je odgovoril, „župnik pravi, da si ni v njem življenja svest.“ — „In boste podrli do tal?“ — „Do tal in zidali vse iz nova.“ — „To bo mnogo stalo“ — „Seveda, zato delajo kmetje rajše tlako.“ — „A kje imate šolo?“ — „Je nimamo.“ — „Pa zakaj niste pustili tega poslopja za šolo ali vsaj za cerkovnika, župnišče pa bi zidali poleg, saj je na griču prostora dovolj.“ — „To je župnik tako hotel, ker je lep razgled.“

Ostal sem in gledal. Smilila se mi je stara lepa zgradba, ktere stene so pričale o svoji trdnosti. In rušilo se je vse pod trdimi kmečkimi rokami, po klancu navzgor pa so se vrstili vozovi: med vpitjem in preklinjanjem ljudi in udarci so padali na utrujene voličke. Hotelo se mi je, da bi se pridružil tem ljudem in izpregovoril ž njimi.

Na poti se je ravno ustavil kmet, ki je vozil s tremi voliči sam. Govoril je s kupcem, ki je bil prišel iz doline za njim, ker je hotel od njega kupiti pšenico. Komaj sta se začela pogajati, se je prikazala izza župnišča visoka črna postava: gospod župnik. Pristopil je h kupcu in rekel z zapovedujočim glasom: „Čemu mi tu motite moje ljudi, to prepovedujem.“

Kupec se je nasmehnil in odšel, šele ko je bil oddaljen nekoliko korakov, je kričal nazaj o bedakih, ki trpe za druge. Kmetič pa je ponižno privzdignil klobuk in je pognal naprej svoje vole. Župnik je z ne prav zadovoljnim obrazom gledal gibanje delavcev, potem pa je izvlekel brevir ter odšel po griču. Ko sem o tem govoril s krčmarjem, mi je rekel: „Seveda je nekoliko siten naš župnik, ampak storiti moramo, kar je komisija sklenila; sicer pa je malo doma, je večinoma v toplicah.“ — „Zakaj torej zidato novo župnišče?“ — „Tega ne vemo. Staro je bilo premajhno in prestaro; sicer pa: gospodom se ne da ugovarjati.“ Stal sem potem dolgo na griču in gledal v dolino.

Ubožne s slamo krite bajte so stale ob potoku v podnožju gozdov. Ubogi narod, ki zidaš drugim palače z lepim razgledom, namesto da bi zidal sam sebi hiše in šole.

In niti ni mogoče govoriti s teboj, ubogi tlačan dvajsetega stoletja. Odhajal sem v svet: videl sem domovino.

Obrtni vestnik.

u **Proti rokodelcem.** Glasilo avstrijskih rokodelcev (Reichshandwerker Ztg.) poroča o neki stvari, ki je tudi mi ne moremo kratkomalo prezreti, ampak pribiti, da vidijo tudi slovenski rokodelci „ljubezen“ onih krogov do rokodelstva, ki bi ga imeli pospeševati. Ministerstvo za javna dela je v svojem uradnem glasilu priobčilo pred kratkim nekak načrt za organizacijo učnih delavnic za mizarstvo in strugarstvo. Te učne delavnice bi imele namen, dati dečkom, ki so odrasli ljudski šoli, potrebno praktično znanje in ročnost v oni meri kakor „uk pri mojstrih“. Spričevalo, ki bi ga fant v taki delavnici dobil, bi imelo isto veljavo, kakor dokaz o dovršenem uku pri kakem mojstru (pomočniško pismo, pomočniška skušnja) za nastop obrtovanja. Tak tečaj v takih delavnicah traja 2 leti. Torej: kar se fant pri mojstru komaj nauči v 4 letih, se nauči tu v 2 letih, in poleg tega ima vsako leto še 2 mesca počitnic. — Tako torej: pri mizarstvu in strugarstvu, pri ostalih rokodelskih obrtih bodo nadaljevali in končali. Tisto ministerstvo, ki bi imelo pospeševati rokodelstvo, mu postane za — rablja. To se razmere, ki so le v Avstriji mogoče. A temu lopovstvu se mora ves rokodelski stan upreti.

u **Nekaj postavnih določb glede stavbinske obrti.** Ena najvažnejših koncesijoniranih obrti je stavbinska obrt. Kdor se hoče potegovati za stavbinsko koncesijo, ima dokazati: izučenje obrti, praktično izučbo v obrti in položenje stavbarske skušnje. Izučenje obrti se dokaže: z odhodnico ali odpustnico kake strokovne šole, v kateri se vsaj tri leta stalno praktično v delavnici poučuje, ali pa z izučnim spričevalom (izučnim pismom) o rednem izučenju obrti. Izjema je pri absolventih gotovih višjih šol. Doba praktične izučbe ima znašati 6 let (2 leti kot palir); kdor lahko izkaže 8 let, mu ni treba posebej dokaza o izučenju obrti. Izučno pismo in dokaz o praktični izučbi je treba priložiti že prošnji za pripust k stavbarski skušnji. Izučna pisma in spričevala o delu morajo biti potrjena od zadruge, ali če mojster ni član zadruge, od občine. Dovoljenje, da teh spričeval ni treba priložiti, je nedopustno. Postavno dovoljeno je, teoretični del stavbarske skušnje položiti že takoj po izučenju obrti. A doseženo mora biti vsaj 20 leto. Praktični del skušnje se lahko določi k večemu eno leto pred končano praktično izučbo. Koncesijo se lahko dobi seveda šele po dovršeni praktični izučbi. Za pripust k skušnji je treba vložiti pri pristojni namestniji kolkovano prošnjo. Roke za skušnje določa namestnija. Taksa za skušnjo znaša 126 K; če odstopi prosilec od skušnje najmanj 8 dni pred nje pričetkom, dobi celo takso nazaj, če pozneje, pa samo polovico. V posebno uvaževanja vrednih slučajih je mogoče doseči tudi majhen popust pri taksi. Predmeti za skušnjo so: 1) izdelanje projekta (načrta) za kako večjo stavbo na podanem stavbišču in po gotovem programu z vsemi potrebnimi tlorisi, prerezi in fasadami in z vrisanjem vseh važnejših konstrukcij: streh, stopnic itd. z dimenzijoniranjem vred; izdelanje proračuna z ozirom na razna dela profesijonistov; 2) pismeni odgovor na vprašanja iz računstva, iz upodabljajoče in praktične geometrije, mehanike in stavbne mehanike; dalje iz nauka o stavbnih materijalijah in njih uporabi, iz nauka o stavbarski konštrukciji z ozirom na vrhutalne stavbe. 3) ustmeni odgovor na vprašanja iz stavbne prakse, iz stavbnih predpisov in iz stavbne higijene. Prvo dvoje se ima dovršiti v 14 dneh, za tretje je določena navadno ena ura.

Pismena skušnja se vrši pod strogim nadzorstvom. Dovoljena je uporaba logaritmovskih tabel, formulnih knjižic in postavnih določb; vsi drugi pripomočki so prepovedani. Spričevalo o tej skušnji izgubi svojo veljavo, če izkušanec skozi 10 let po skušnji ni izvrševal obrti.

Praktično izvršuje vsakdo obrt ali sam ali pa z uporabo pomožnih delavcev. Oproščenje od skušnje praviloma ni dovoljeno, le absolventom gotovih višjih šol se sme deloma ali cela odpustiti; o tem odloča namestnija. Po dovršeni skušnji treba vložiti novo prošnjo pri namestniji za koncesijo za izvrševanje stavbne obrti. Priložiti je: vsa spričevala, domovnico, krstni list, uravnostno spričevalo in končno potrdilo o inkorporacijski pristojbini, vplačani pri pristojni zadrugi. Pred podelitvijo koncesije se z obrtjo ne sme začeti. V prošnji se mora navesti kraj izvrševanja obrti (ulico, hišno štev., vas, občino).

Vestnik nar. napredne mladine.

Iz Podsrede. Če se klerikalci organizirajo, zakaj bi vendar napredna mladina v Podsredi ne prišla do tega? Zato bi bilo zelo potrebno, da si osnujemo v Podsredi kako društvo, mladini namenjeno. Pravo apostolsko delo storijo oni, ki nam osnujejo tako društvo! — Upamo, da se to kmalu zgodi! — **Josip Planinc, junior.**

Književnost.

J. Blasnikova „Velika Pratika“ za leto 1910 je že izšla. Že čez sto let prihaja ta stara znanka v vsako slovensko kmečko hišo, zato ni čuda, da se je povsod tako priljubila. Letos se je njen poučni in zabavni del še razširil in prinaša poleg važnejših novic, ki so se med letom prigodile, obsežni popis krvavih dogodkov na Balkanu in grozni potres v Južni Italiji. V poučnem delu je opisano, kdo sme sejmariti in kakšno blago se sme na sejmih prodajati ter kako se spozna nevarno bolezen škrlatico, da se je lahko obvaruje. Našemu kmetovalcu bo prav dobro došel obširen popis umetnih gnojil, njih hranjenje in raba, kajti umetno gnojenje se je dandanes že povsod vdomačilo, ker gleda vsak poljedelec na to, da zviša in zboljša pridelke svojega gospodarstva. V „Pratiki“ so navedeni tudi prvi pripomočki pri nezgodah, kako se kri ustavi, pomoč pri opeklinah, zastrupljenje, zmerznenje itd. „Velika Pratika“ ima sedem lepih slik in zemljevid Bosne in Hercegovine in njenih sosednih dežel. Stane samo 24 vinarjev in se dobi povsod ali se pa naroči pri J. Blasnikovih v Ljubljani.

Razne novosti.

u **Na Moravskem** se je vršila pred par meseci pred sodnijo zanimiva razprava: neka hčerka je tožila svojega očeta župnika za doto. Stvar je bila ta: hčerka se je imela poročiti, toda ona in mati sta bila ubožni, in mati je hčeri povedala, čegava hči je. Hči je torej vložila tožbo proti župniku. Ta je pred sodiščem svoje očetovstvo odločno tajil, dokler ni mati jasno dokazala, da jo služila v kritičnem času kot dekla v župnišču in da se je stvar zgodila neko nedeljo med litanijami popoldne v hlevu. Župnik ni mogel več tajiti, pripoznan je bil kot oče in je moral svoji hčerki plačati 15.000 kron dote, s čimer je deklica lahko položila temelj k srečnemu družinskemu življenju. Glede duhovniških otrok, imamo pripomniti le to, da, če jih imajo, naj jih tudi pripoznajo in skrbe zanje. S. M.

v **Usoda ponarejenega bankovca.** V Topuskem na Hrvatskem je uradnik zaplenil pri neki ženi ponarejeni 20-kronski bankovec in napravil ovadbo na drž. pravdništvo v Zagrebu. To je drugidan zahtevalo, da se mu dopošlje ta corpus delicti. Vodja sodišča je izročil ukaz nekemu kanclistu s pristavkom, da se pošlje bankovec po pošti. V službeni gorečnosti je ta hitel na pošto, kupil nakaznico in nakazal 20 K na drž. pravdništvo v Zagreb. Seveda na pošti denarja, ki je bil poslan od državnega urada, niso ogledavali, so bankovec sprejeli in nakazali za 20 kron. Drugi dan je dobilo drž. pravdništvo v Zagrebu nakaznico in 20 K — v srebru. Ponarejeni bankovec pa je romal naprej v promet.

v **Kolera na Ruskem.** V srcu ruskega carstva divjajoča kuga je prešla

sedaj tudi na severne krajine. Ljudstvo, ki je deloma mongolskega plemena, in ki je skrajno zapuščeno in praznoverno je strašno zdivjano. V Pskovem so ljudje vse barake, ki so jih podvignili v varstvo proti koleri, podrii in bolnike zavlekli nazaj domu, da še druge okužijo. Krog Arhangelskega pa misli ljudstvo celo, da mu kolera nič ne more, če spije mešanico iz petroleja, degeta (tera) in smole. Seveda se to nikomur ne posreči. Tudi strel iz kanone je baje dobra pomoč. Zato je nevarno prebivati v Arhangelskem, ker se pred vrati vedno v zrak strelja, češ, tako bomo pregnali to strašno pošast. V žalostnem so položaju stareji kandidati medicine, ki zastopajo na počitnicah se nahajajoče zdravnike. Ne samo, da so v nevarnosti okuženja, prebivalstvo se jim še celo javno grozi. Blizu Pskovega so zažgali zdravniku hišo, ker je njegov namestnik lovil v jezeru na trnek ribe, ljudje so pa mislili, da bode otroval vodo. Bedno ljudstvo!

Zadnji dopisi.

u **Hujskajoči orožnik.** — Iz Št. Jurja ob juž. žel. se nam piše, da je nek tamošnji nemški orožnik imenoval zadnjo krasno sokolsko slavnost hujskarijo. Prosimo o tej zadevi natančnejšega poročila, da storimo potrebne nadaljnje korake. Kaj tacega bi še nam ravno bilo treba!

Iz Polzele. Prostovoljna požarna bramba Polzela priredi dne 12. sept. veliko veselico z godbo. Igrali se bodete dve igri. Slavna bratska in druga društva naj se blagohotno ozirajo na to, da ne priredijo ta dan veselic.

u **Iz Ptuja.** Ptujska narodna društva prirede dne 5. septembra t. l. ob 3 uri popoldne v vrtu gostilne „Pri zamorcu" veliko ljudsko veselico. — Slovenci od blizu in daleč, posebno pa domačini nezaostanite, udeležiti se te velepomenbne veselice polnoštevilno. — Za zabavo se bo skrbelo v vsakem oziru: svirala bode sloveča „Središka narodna godba," telovadili bodo ptujski in mariborski sokoli, igrala se bode šaljivka „Ne kliči vraga," popeval bode novoustanovljeni pevski zbor. — Posebna zanimivost pa je nastop „Ptujskega narodnega Pipca": On razstavi najnovejše zračne ladje, ter poleti pri lepem vremenu v zračne visočine. — Torej dne 5. septembra vsi v Ptuj, ogledimo si čudeže, nad kterimi strmi ves svet in kateri se bodo sedaj prvokrat videli na ptujskem polju. Pa še nekaj drugega je, vsled česar moramo pohiteti 5. septembra v Ptuj. — Narodna društva so uvidela, kako huda nesreča je zadela vsled toče nekatere prebivalce v ptujskem in mariborskem okraju. Čisti dobiček veselice se nakloni tem nesrečnežem, potem pa tudi prepotrebni družbi sv. Cirila in Metoda, kakor tudi ptujskemu Sokolu, kteri si je za prireditev stekel največ zaslug!

u **Izvanredni občni zbor „Slov. del. podp. društva"** se vrši v soboto dne 28. tm. zvečer ob 8. uri v društvenih prostorih na Grabnu št. 7. s sledečim dnevnim redom: Poročilo načelstva. Poročilo gostilniškega odseka. Nadomestna volitev odbora. Slučajnosti. — Glede na važni vspored bi bilo želeti, da se člani polnoštevilno udeleže zborovanja.

u **Sv. Vid pri Grobelnem.** V št. 32. „Slov. Gosp." nam piše o županovih volitvah dopisnik Metličar. Pravi, da jaz mislim, da drugi ne ve za volitve, nego jaz. Metličer, kaj pa tebe to briga?? Jaz oddam svoj glas, komur hočem. Dopisnik „kmet" te pa ni v "Nar. listu" ogovarjal, da si zagrizen klerikalec. Ako me bodeš še dalje napadal, sem primoran s tebor se sodnijsko „poravnati." Hotel sem sam pri c. kr. okrajnemu glavarstvu v Celju odložiti ta „zaželjeni" županski stolec, a reklo se mi je, da, dokler ugovor ni rešen, ne smem. To dokažem s pričami, da je resnica. Metličar je podoben tihi vodi, ki mostove podira in zemljo spodjeda. — Pusti tudi gosp. M. Š. pri miru. Ta častiti, dobri in miroljubni gospod je več storil dobrega in koristnega za našo občino, kakor ti in vsi tvoji pristaši. Prosimo za dokaz, kaj ste pa vi dobrega storili? — Ako se imate s čem izkazati, Vas bomo po vseh časnikih pohvalili. Še nekaj imam; ni lepo za Vašo stranko, da pošiljate od „kmečke" zveze anonimna pisma na župniški — urad. Zakaj pa se ne oglasite z imeni? — To kaže omikanost Vaše stranke? — **G. F., kmet.**

Od Sv. Bolfenka p. SrediščU. Ko je dne 24. julija t. l. strašna toča uničila velik del spodnjega ormoškega okraja, je pisal »Slov. Gosp.«, da je tudi četrtina bolfenskih vinogradov uničena. To pa ne odgovarja resnici. Zato je podpisana trsničarska zadruga na svojem **občnem zboru** dne 1. avgusta med drugim tudi sklenila, »1) da popravi imenovani neresnični dopis »Slov. Gosp.« z resničnim razmeram odgovarjajočim dopisom v »Nar. Listu« (glej št. 35. z dne 5. avg. 1909) in 2) da se naprosi »Tagespošta«, kot zelo razširjen nemški list, da blagovoli v svojih poročilih, ki pravijo vedno o ormoškem okraju, omeniti, da vinogradi na velikem in malem Kogu, povprek v celi fari Sv. Bolfenka, nadalje pri Jeruzalemu in vsem pogorju spodnjega okraja proti Ljutomeru tokrat niso bili po toči poškodovani. Zadruga je poklicana, da varuje gospodarske koristi svojih članov posebno tedaj, kadar se gre za morebitne velikanske izgube vsega okraja, kajti če so vinski trgovci napačno poučeni o toči, ne bodo dajali niti ponujali takih cen za vino, kakor sicer; to pa je na škodo vsem vinogradnikom. Toliko v pojasnilo te zadeve. Trsničarska zadruga za župnijo sv. Bolfenk, dne 22. avgusta 1909. Ivan Tomažič, predsednik. Fr. Zabavnik (ml.), podpredsednik. Fr. Zabavnik (st.), pred. nadzorstva. Robert Košar, poslovodja. Odborniki: M. Haložan, Pokrivač Filip, Zadravec Jože, Žganec Jože.

Za smeh in kratek čas.

Iz vojašnice. Podčastnik (vojaku): Danes sem opazil pri vaji, da ste kihnili in da je kmalu za vami kihnil gospod lajtnant. Za v bodoče vas opozarjam, da ima najprej kihniti gospod poročnik, potem šele vi.

Loterijske številke.

Gradec, 28. avgusta 1909: 4, 41, 88, 57, 30.
Dunaj, „ „ „ 26, 59, 23, 54, 40.

Izjava

Podpisani Janez Tlaker, kovaški mojster v Teharjih obžaljujem, da sem g. dr. Janko Serneca, zdravnika v Celju o priliki občinske komisije v Teharjih, dne 30. junija 1909 razžalil. Izrečno preklicujem kot neresnično trditev, da g. dr. Janko Sernec kot kurator dr. Stora družini zaslužek odtrgavlje in sem le mislil reči, da on daje sedaj manjšo mezdo, kakor poprej dr. Štor. Plačam vse stroške.

Janez Tlaker.

Preklic.

Jaz podpisana Frančiška Kolauti, posestnica v Selcah št. 79, preklicujem s tem, da je vse neresnica, kar sem govorila o g. Josipu Petanu iz Brežic in ga prosim s tem javno **odpuščanja** in se mu zahvaljujem da je odstopil od sodnega preganjanja, ker je pri stvari, ki sem ga dolžila popolnoma nedolžen.

BREŽICE, dne 23. avg. 1909.

Frančiška Kolauti.

Listnica uredništva.

A. P., Jurklošter: Ne vemo, kaj mislite z Vašim dopisom. Opišite nam stvar bolj jasno!

Otroci

se sprejmejo na **hrano in v popolno vzgojo** pri bivši učiteljici. Zdravo in prijetno stanovanje, velik vrt in strogo nadzorstvo. — Naslov pri upravništvu „Narodnega Dnevnika".

Lepo

posestvo

z vinogradom, sadonosnikom in hmeljiščem

zelo plodonosno, četrt ure od farne cerkve in eno uro od železniške, v Savinjski dolini ležeče postaje oddaljeno, se takoj proda pod jako ugodnimi pogoji. — Cena 11.000 K. Polovico tega je šteti v gotovini. Naslov pove upravništvo „Nar. Dnevnika" v Celju.

Mlad, soliden

trgovski sotrudnik

sedaj na deželi v večji trgovini mešane stroke, vešč obeh deželnih jezikov želi službo premeniti v manufakturno (ev. mešano) stroko v mestu. Blagovoljna vprašanja pod **„Mesto 1888"**, poštno ležeče, Brežice ob Savi. 212 3-1

Kdor je osivel, izgleda star.

Izvrstna zajamčeno neškodljiva sredstva za barvanje las so:

1. Vitkov **„Vedno mlad"** plavo, rjavo, in črno barvilo. Pobarva takoj in trajno. Ena škatlja štiri krone.
2. Vitkov **„Nucin"**, stekleničica eno krono.

Ta sredstva za barvanje las so se jako dobro izkazala v tisoč slučajih. Edino pristna iz kem. laboratorija

Fr. Vitek & Co., Praga II.

Zahtevajte samo Vitkove preparate, vse druge zavrnite!

Smrt

doleti vsacega, ampak sreča samo tistega, kateri naroči sedaj belo platno v veletrg. hiši R. Stermecki, Celje, Štajersko.

Štajersko platno	m	po	36	v
Slovensko platno	„	„	40	„
Savinsko platno	„	„	44	„
Vojaško platno	„	„	46	„
Domestik-platno	„	„	48	„
Gorsko platno	„	„	60	„
Istrija-tkanina	„	„	54	„
Holandska tkanina	„	„	60	„

Vzorci zastonj in pošiljatve čez 20 kron franko.

Pristni kranjski **lanenooljnati firnež**

Oljnate barve

v posodicah po ½, 1 kg kakor tudi v večjih posodah.

Fasadne barve

za hiše, po vzorcih.

Slikarski vzorci

in papir za vzorce.

Laki

pristni angleški za vozove, za pohištva in za pode.

Steklarski klej

(kit) priznano in strokovno preizkušeno najboljši.

Karbolinej

prve vrste.

Mavec (gips)

za podobarje in za stavbe.

Čopiči

domačega izdelka za zidarje in za vsako obrt

priporoča

Adolf Hauptmann

v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike!

Št. 32.788, II. 4.885. 406 2-2

Naznanilo.

Drenažni tečaj.

Od 13. do 18. septembra t. l. se vrši v Mozirju, okraj Gornjigrad 6 dneven drenažni tečaj.

Za ta tečaj razpisujemo 5 ustanov po 20 K, da se lahko udeležijo tega tečaja tudi ubožni poljedelski delavci.

Ta tečaj bo vzgojeval poklicne delavce za izboljševanje travnikov, kateri bodo lahko služili kot nadzorniki pri takih delih.

Lastnoročno pisane prošnje se morajo vložiti najpozneje do **31. avgusta t. l.** na kulturnotehnični oddelek štaj. deželnega odbora v Gradcu, Neuthorgasse št. 36. V prošnji je omeniti poleg starosti in sedanjega bivališča, je li prosilec že delal pri izboljševanju travnikov ali ne in ali je pripravljen, če se ga more rabiti, nastopiti kot preddelavec. Oni kmetovalci in kmetijski delavci, kateri se hočejo tečaja udeležiti na lastne stroške, naj se oglase v **pondeljek, 13. septembra t. l., ob 8. uri zjutraj v gostilni g. Ivana Lipolda pri vodji tečaja v Mozirju.**

V GRADCU, dne 12. avgusta 1909.

Štaj. deželni odbor.

Malo posestvo

obstoječe iz 2 njiv in sadonosnika, se proda v prijaznem kraju na Spodnjem Štajerskem. Cena se izve pri **Janezu Fendre,** Sv. Primož, pošta Št. Jur ob južni železnici.

! Čevlji !

Priporočam svojo zalogo vsakovrstnega obuvala za moške, ženske in otroke; tudi turistovske čevlje po goiserskem načinu; domače in tovarniško delo po vsakovrstni ceni. Vse se dobi in kupi pri

IVAN BERNA,
Gosposka ulica št. 6 v Celju.

Naprodaj ima

kreditna in stavbena zadruga „Lastni dom" v Gaberju pri Celju (pisarna v Celju, Rotovške ulice št. 12) na svojem posestvu v Gaberju

25 lepih stavbišč.

Tam se dobi tudi potrebni stavbeni kredit.

Sprejmem

trgovskega pomočnika in prodajalko

za Žalec in Jesenice (Gorenjska) takoj ali pa do 1. septembra 1909.

J. KRAŠOVIC, trgovec v Žalcu.

Največja in najcenejša izber

zaročnih in različnih drugih zlatih, double itd. uhanov, verižic, zapestnic in sploh vsakovrstne zlatnine in srebrnine. **prstanov**

Pozor! Predno si kupite uro, oglejte si mojo velikansko zalogo pravih **švicarskih** zlatih, srebrnih, nikelnastih in stenskih ur, budilk, verižic, toplomerov, očal, daljnogledov itd. — vse po najnižjih cenah.

Naročite **cenike,** katere razpošiljam zastonj in poštnine prosto. Popravila izborna in točna.

9 52—32

Rafael Salmič
v Celju, „Narodni dom".

Darujte za Narodni sklad!

Prosim obiščite mojo trgovino in oglejte si bogato izbero različnih **poljedelskih strojev,** posebno

mlatilnice

čistilnice, sadne in grozdne mline, katere zaradi velikanske zaloge prodajam letos po znižanih cenah.

Najboljša umetna gnojila za ajdo so v zalogi.

Velespoštovaje:

Trgovina z železnino „Merkur", P. Majdič, Celje

D. O. št. 33.663, II. 5041. 398 1

Razglas.

Na štajerski deželni kmetijski šoli s slovenskim učnim jezikom v Št. Jurju ob južni železnici počenja prvo šolsko leto dne 15. meseca oktobra.

Namen je temu zavodu, nuditi sinovom spodnještajerskih poljedelcev priložnost, se na temelju v narodni šoli pridobljenega znanja izobraziti v spretnega in praktičnega kmetovalca. Učni predmeti so: Živinoreja, mlekarstvo travništvo, poljedelstvo, sadjereja in gozdarstvo.

Tečaj traja deset mesecev. Za sprejem je treba naslednjih izkazov:

1. Krstni list (prekoračeno 16. leto).
2. Domovnica.
3. Zdravniško spričevalo.
4. Zadnje šolsko izpričevalo.
5. Nravstveno spričevalo.

Da tudi sinovi manj založenih starišev morejo šolo posečati, se je ustvarilo 10 ustanov oziroma brezplačnih mest. Sinovi štajerskih kmetov. ki bi se za tako mesto potezali, morejo vložiti prošnjo z gori navedenimi petimi izkazili in od občine opisanim gmotnim stanjem starišev pri štajerskem deželnem odboru najdalje do **15. septembra 1909.**

S takim svobodnim mestom je združen brezplačen pouk, stanovanje in hrana. Knjige pa in druge potrebščine morajo roditelji zmagovati.

Plačujoči gojenci odštevajo po 280 kron na leto in sicer polletno naprej 140 kron v roke ravnateljstva v Št. Jurju. Priglašajo se lahko plačujoči gojenci do konca **septembra 1909 štajerskemu dež. odboru v Gradcu.**

GRADEC, dne 16. avgusta 1909.

Od štajerskega dež. odbora.

Edmund grof Attems.

Najboljše mlatilnice

za rabo na roke, gepelj in vodno moč, geplje, čistilnice (pajkle in trierje) vseh vrst, sadne in grozdne mline, slamoreznice, kakor vsakovrstne poljedelske stroje, zajamčeno najboljšega izdelka, priporoča po najnižjih cenah

trgovina z železnino „Merkur", P. Majdič, Celje.

Slike in cene strojev pošilja z obratno pošto zastonj in franko.

Izšla je

edino prava, starodavna BLASNIKOVA

Zahtevajte le Blasnikovo Pratiko, ker le ta je edino prava, starodavna Pratika. Ne dajte se premotiti s kako drugo podobno Pratiko in kupujte le **Blasnikovo,** ker to Pratiko so tudi Vaši pradedje in dedje najraje imeli.

VELIKA
PRATIKA
za navadno leto
1910,
ki ima 365 dnij.

V Ljubljani.
Natisnili in založili J. Blasnik-ovi nasledniki.
Vse tiskovne pravice prihranjene.

Le ona Pratika, ki ima na prvi strani tako podobo, kakoršna se vidi tu, je **prava starodavna Pratika.** Zahtevajte torej le **Blasnikovo „Veliko Pratiko",** ktera se drži gesla: **„Vse za vero, dom, cesarja!"**

Cena 24 vinarjev.

Naša Pratika prinaša tudi letos mnogo zanimivih podob. Držite se Vaše stare prijateljice Velike Pratike, ktere ste najbolj navajeni.

Poštne hran. račun št. 54.366.
Telefon št. 48.

Najboljša prilika za sigurno štedenje je plodonosno nalaganje gotovine pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.

„LASTNI DOM"

registrovana kreditna in stavbena zadruga z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

Pisarna je v Celju, Rotovške ulice št. 12

Uraduje se vsak dan razun nedelj in praznikov od 8.—12. ure dopoldne.

sprejema hranilne vloge od vsakega, je član zadruge ali ne, na tekoči račun ali na hranilne (vložne) knjižice in jih obrestuje letno po pet od sto (5%)

Hranilne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. — **Rentni davek** plačuje zadruga in ga ne odteguje vlagateljem, tako da dobijo na leto celih **5 K** od naloženih 100 K. — **Posojila** daje proti 6% obrestovanju na osebni kredit, proti zastavljenju vrednotic, dragocenosti ali nepremičnin na menice ali dolžna pisma. — Odplačuje se na razne glavnice in obresti v mesečnih ali v posebej dogovorjenih četrt — oziroma polletnih obrokih.

Lastnik in izdajatelj: Narodna založba v Celju. Odgovorni urednik Vekoslav Spindler Tisk Zvezne tiskarne v Celju